

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

R.R. VE DİĞERLERİ v. MACARİSTAN DAVASI

(Başvuru no. 36037/17)

KARAR ÇEVİRİSİ

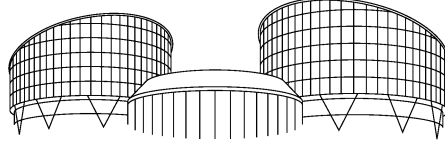
STRAZBURG
02 Mart 2021

(KESİNLEŞME 05 Temmuz 2021)

Bu yayın Avrupa Birliğinin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla Mültecilerle Dayanışma Derneği sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

Mültecilerle Dayanışma Derneği için Kadir Öztürk (@LegalCounsel_TR) tarafından çevrilmiştir. Kararın İngilizce orijinaline [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

R.R. VE DİĞERLERİ v. MACARİSTAN DAVASI

(Başvuru no. 36037/17)

KARAR

Madde 3 (esasa ilişkin) • Aşağılayıcı muamele • Yaklaşık dört ay boyunca uzayan tutma süresi ışığında, yeterli gıdaya ulaşamayan mükerrer sığınmacı, savunmasız durumdaki hamile bir kadın ve çocuklar için ciddiye eşğini aşan Röszke geçiş bölgesindeki yaşam koşulları
Madde 5 §§ 1 ve 4 • Yasal hükümlerin aşırı geniş yorumlanmasına dayanan ve herhangi bir resmi, gerekçeli karar olmaksızın yasa dışı bir şekilde geçiş bölgesinde *fiili* tutma • Tutmanın süresi ve yaşam koşulları, süre kısıtlamalarının bulunmaması ve serbest dolaşıma yönelik kısıtlamanın kapsamı ışığında fiili olarak özgürlükten yoksun bırakma teşkil eden kalış • Tutmanın yasallığının yargısal olarak gözden geçirilememesi

STRAZBURG

02 Mart 2021

KESİNLEŞME

05 Temmuz 2021

Bu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesi uyarınca kesinleşmiştir. Şekli değişikliklere tabi tutulabilir.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

R.R. ve Diğerleri v. Macaristan davasında

Başkan Yonko Grozev,
Yargıçlar Branko Lubarda,
Carlo Ranzoni,
Stéphanie Mourou - Vikström,
Georges Ravarani,
Jolien Schukking,
Péter Paczolay
ve Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı Ilse Freiwirth'in
katılımıyla Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci
Bölüm)

Ekte ayrıntıları verilen bir İran vatandaşı Bay R.R. (“birinci başvuran”) ve dört Afgan vatandaşı Bayan S.H. (“başvuran anne”), M.H., R.H. ve A.R. (“çocuk başvuranlar”) tarafından İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşmesi'nin (“Sözleşme”) 34. maddesi uyarınca Macaristan aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (“Mahkeme”) yapılan başvuruyu;

Başvurunun Macar Hükümeti'nin (“Hükümet”) bilgisine sunulmasına ilişkin kararı;

Başvuranların isimlerinin açıklanmamasına dair kararı;

Başvuruya öncelik verilmesi kararını (Mahkeme İç Tüzüğü'nün 41. maddesi);

Mahkeme İç Tüzüğü'nün 39. maddesi uyarınca ihtiyati tedbirin davalı Hükümet'in bilgisine sunulmasına ilişkin kararı;

Davalı Hükümet tarafından ibraz edilen gözlemleri ve bunlara cevaben başvuran tarafından ibraz edilen gözlemleri;

Bölüm Başkanı tarafından kendisine müdahil olma izni verilen Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Ofisi tarafından sunulan yorumları göz önüne alarak;

30 Haziran 2020 ve 4 Şubat 2021 tarihinde gerçekleştirilen kapalı müzakerelerin ardından,

Bu tarihte kabul edilen aşağıdaki kararı vermiştir:

GİRİŞ

1. Dava, üç küçük çocuk da dahil olmak üzere İranlı-Afgan bir ailenin 19 Nisan-15 Ağustos 2017 tarihleri arasında Macaristan ve Sırbistan sınırındaki Röszke geçiş bölgesinde tutulması ile ilgilidir. Başvuranlar, tek başına ve 13. madde, 5. madde (hukuka aykırı olarak özgürlükten yoksun bırakma) ve 34. madde (ihtiyati tedbire uyulmaması) ile bağlantılı olarak 3. maddeye (geçiş bölgesindeki koşullar) dayanmaktadır.

OLGULAR

2. Başvuranlar beş kişilik bir İran-Afgan ailesidir. Başvuranların detayları ekte belirtilmiştir. Başvuranlar, Mahkemede önünde Budapeşte'de avukatlık yapan Bayan B. Pohárnok tarafından temsil edilmiştir.

3. Macar Hükümeti ("Hükümet"), kendi temsilcisi olan Adalet Bakanlığı görevlisi Bay Z. Tallódi tarafından temsil edilmiştir.

4. Tarafların sunduğu şekliyle davaya konu olaylar aşağıdaki gibi özetlenebilir.

I. BAŞVURANLARIN GEÇMİŞİ VE MACARİSTAN'A SEYAHATLERİ

5. S.H. ("başvuran anne") Afganistan'da işkence kurbanı olduğunu iddia etmektedir; iddiasına göre ilk kocasını öldüren Taliban tarafından yakalanmış, yakılmış ve tecavüze uğramıştır. 2012-2014 yılları arasında bilinmeyen bir tarihte, ilk evliliğinden iki kızı M.H. ve R.H. ile birlikte Afganistan'dan İran'a kaçmıştır. Orada R.R. ("Birinci başvuran") ile tanışmış ve kendisiyle dini nikah ile evlenmiştir.

6. R.R., SH. ve iki çocukları, iddiaya göre R.R. askerlikten (İran ordusundan) kaçtığı için 2016 yılı başlarında karşı misillemelerden kaçarak İran'ı terk etmiştir. İran'dan ayrıldıktan sonra, Türkiye üzerinden Yunanistan'a birlikte seyahat etmiş ve burada ayrılmışlardır. R.R. Avusturya'ya gitmiş, ancak iddiaya göre Kuzey Makedonya'da tutuklandıktan sonra Yunanistan'a geri gönderilen ailesine katılmaya karar vermiştir. 11 Mart 2016 tarihinde R.R. Macaristan'daki Sopron tren istasyonunda yakalanmış ve burada sığınma talebinde bulunmuştur. 21 Mart 2016 tarihinde R.R. buradaki sığınma başvurusunu geri çekmiş ve sığınma işlemleri sona ermiştir. İran'a sınır dışı edilmesinin infazına kadar, birinci başvuran, ikinci sığınma başvurusunu yaptığı yerde göçmen gözaltı merkezinde tutulmuştur. 3 Ağustos 2016 tarihinde R.R. bilinmeyen bir yere gitmiş ve böylelikle sığınma işlemleri sona ermiştir.

7. Daha sonra, başvuran aile Sırbistan'da yeniden bir araya gelmiştir. Aile ülke çapında farklı kamplarda birkaç ay geçirmiştir. 16 Ekim 2016 tarihinde R.R. ve S.H.'nin ilk biyolojik çocuğu olan A.R. doğmuştur.

8. 19 Nisan 2017 tarihinde başvuranlar Sırbistan'dan Macaristan'a gelmiş ve iki ülke arasındaki sınırda Macaristan topraklarında bulunan Röscke geçiş bölgesine girmişlerdir. Aynı tarihte sığınma başvurusu yapmışlardır.

9. 19 Nisan 2017 tarihinde Göçmenlik ve Sığınma Bürosu (bundan böyle "GSB" olarak anılacaktır), başvuranların Sığınma Kanunu'nun 80/J(5) maddesi uyarınca Röscke geçiş bölgesinde barınmalarına hükmeden bir karar almıştır (aşağıdaki 24. paragrafa bakınız).

II. BAŞVURANLARIN GEÇİŞ BÖLGESİNDE KALMALARI

10. 2015 yılından bu yana Sırbistan sınırında bulunan iki geçiş bölgesi önemli ölçüde genişletilmiştir (bakınız, *Ilias ve Ahmed v. Macaristan* [BD], no. 47287/15, § 15, 21 Kasım 2019). Hükümet tarafından 2017 yılı temmuz ayında toplanan verilere göre, söz konusu zamanda Röszke geçiş bölgesi 460 kişilik resmi bir kapasiteye sahipti ve 291 yabancı uyruklu ağırliyordu. Geçiş bölgesinin bölümleri dikdörtgen şeklindeydi, üç tarafta yan yana yerleştirilmiş barınma “konteynerleri” ve dördüncü tarafta tel örgü çit vardı. Konteynerlerin çatılarında jiletli tel vardı. Bir bölümde kalan insanlar sadece bir doktor, avukat veya Göçmenlik ve Sığınma Bürosu (GSB) personelini görmek için bölgenin diğer bölgelerine gidebiliyorlardı ve her zaman muhafızlar kendilerine eşlik ediyordu.

11. Başvuranlar başlangıçta Röszke geçiş bölgesinin aileler için belirlenen bölümünde kalmıştır. Başvuranlar, çocuk güvenlik rayları olmayan üç ranza ve beş kilitlenebilir dolap bulunan 13 metre karelik bir yaşam konteynerine yerleştirilmişlerdir. Hükümet’e göre, küçük çocuklu ailelere bir bebek karyolası temin edilmiştir. Başvuranlara göre, konteynerler yazın aşırı sıcaktı ve içerisinde klima yoktu; havalandırma için pencereyi ve kapıyı açmak zorunda kalmışlardır, bu da odanın içerisinde cereyana neden olmuş ve böceklerin içeri girmesine izin vermiştir. 2017 yılı ağustos ayı içerisinde ön kapının üzerinde bir tente (gölge sağlamak için) çekilmiş ve fan takılmıştır.

12. Aile bölümünün ortasında küçük bir çocuk oyun alanı, pinpon masası, badminton filesi, basketbol sahası ve futbol kaleleri olan ortak bir avlu vardı. Başvuranlara göre, açık alanda gölge veya yeşillik yoktu. Bölümde ayrıca bir oyun odası, çalışma odası, dini ibadet odası ve içerisinde televizyon bulunan ortak oda vardı. Bölgede çalışan sivil toplum kuruluşları, haftada bir veya iki kez bir ila iki saat boyunca çocuklar için çizim ve el sanatları gibi etkinlikler düzenlemişlerdir. 2017 yılı eylül ayından itibaren geçiş bölgesindeki çocuklar için bir eğitim programı da sağlanmıştır.

13. 29 Haziran 2017 tarihinde başvuran anne ve çocuk başvuranların hepatit B hastası olması nedeniyle başvuranlar geçiş bölgesi içerisindeki bir tecrit bölümüne yerleştirilmiştir. Tecrit bölümü, arka arkaya yerleştirilmiş yaklaşık on mobil konteyner ve çitle çevrili dar (yaklaşık 2,5 metre genişliğinde ve 40 ila 50 metre uzunluğunda) bir açık hava alanından oluşuyordu. İçerisinde klima bulunan yaşam konteynerlerinde bir ranza, iki tek kişilik yatak (A.R. için bebek karyolası yoktur) ve bir şifonyer bulunuyordu. Bölümde buzdolabı, mikrodalga fırın veya çamaşır makinesi yoktu. Başvuranlara çocukların oynamaları için kum verilmiştir. Tecrit bölümünde çocuklar için oyun alanı yoktu ve etkinlik de düzenlenmemiştir. Ortak alan konteynerinde bir televizyon ve bir pinpon masası başvuranların kullanımına sunulmuştur.

14. Polis düzenli olarak sabah (06:00) kontrolü – sayımı gerçekleştirmiştir. Başvuranlar, polis memurlarının/koruma görevlilerinin güvenlik kontrolü yapmak için yaşam konteynerlerine sık sık baskın düzenlediğini belirtmişlerdir.

15. Geçiş bölgesinde ücretsiz kablosuz internet hizmeti mevcuttu. Başvuranlara göre, internet bağlantısı zayıftı ve yalnızca mesajlaşma için kullanılabilirdi.

16. Hükümet'e göre, çocuklara yetişkin sığınmacılara verilen üç öğüne ek olarak, her gün iki atıştırılabilir da verilmiştir. Hamile kadınlar gibi onların da süt ürünleri ve meyve alma hakları vardı. Bir yaşın altındaki çocuklara bebek beslenmesi ve bebek maması verilmiştir. Başvuranlar, çocuklara atıştırılabilir olarak çikolata verildiğini, meyvenin sadece ara sıra verildiğini ve çocuklara verilen gıdaların yaşlarına göre yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

17. Geçiş bölgesine vardıklarında ailelere, tek kullanımlık bebek bezleri gibi temel bebek hijyen ürünlerini içeren bir hijyen paketi verilmiştir. Sığınmacılara ek olarak aylık hijyen paketi sağlanmış ve haklı durumlarda talep üzerine ek maddeler de sağlanmıştır. Hükümet'e göre, mevsime uygun kıyafeti olmayan sığınmacılara kıyafet temin edilmiştir. Başvuranlar, başvuran anneye hamile kıyafeti verilmediğini, bu nedenle yatak çarşaflarını kullanarak kendisi için bir elbise dikmek zorunda kaldığını belirtmişlerdir.

18. Başvuranlar geçiş bölgesinde kaldıkları süre boyunca birkaç kez tıbbi tedavi görmüşlerdir. Hükümet, sığınmacıların ihtiyaçlarına göre uzman tıbbi tedavi de dahil olmak üzere kendilerine temel ve acil tıbbi bakım hizmeti verildiğini ileri sürmüştür. Sağlık durumlarının gerektirdiği durumlarda, geçiş bölgesinde bulunan sağlık personeli tarafından acil veya uzman bakım almaları için sığınmacıların hastane veya kliniklere sevk edilmesi mümkün olmuştur. Hükümet'e göre, 24 Nisan 2017 tarihinde başvuran anne, Szeged hastanesinde görevli bir jinekolog tarafından muayene edilmiştir. 25 Nisan 2017 tarihinde başvuran anne hastalık sebebiyle hastanenin acil servisine sevk edilmiş ve 28 Nisan 2017 tarihinde hamileliğinin tespiti için hastaneye kaldırılmıştır. Hepatit B hastalığı ile ilgili olarak kan ve laboratuvar testi yapılmış ve idrar yolu enfeksiyonu için de ilaç reçete edilmiştir. Başvuran anne, aynı tarihte kusma ve kramp şikayetleri ile hastanenin acil servisine kaldırılmış ve geceyi orada geçirmiştir. 26 Mayıs 2017 tarihinde hastanede doğum öncesi kontrol yapılmış ve yüksek riskli bir hamileliği olduğu tespit edilmiştir. 13 ve 14 Haziran 2017 tarihlerinde hastaneye kaldırılmış ve epigastrik (karın) ağrısı için ilaç reçete edilmiştir. 3 Temmuz 2017 tarihinde hastanede bir kez daha kontrolden geçmiş ve hepatit B hastalığı ile ilgili konsültasyon yapılmıştır. 9 Ağustos 2017 tarihinde ultrason taraması yapılmış ve hastanenin acil servisine kaldırılmıştır. Başvuran anneye bol miktarda sıvı alması ve yeterli beslenmesi (meyve) tavsiye edilmiş ve anemi için ilaç reçete edilmiştir. Ailenin geçiş bölgesinden serbest bırakılmasının ardından, başvuran anne

iki tıbbi kontrolden daha geçmiştir. 24 Nisan ve 6 Temmuz 2017 tarihlerinde en büyük iki başvuran çocuk Szeged'deki hastanenin pediatri bölümüne götürülmüştür. Hepatit B hastası oldukları, hastaneye ikinci ziyaretleri sırasında alınan kan testlerinin ardından doğrulanmış ve doktor, hepatoloji bölümünde daha ileri bir inceleme yapılmasını tavsiye etmiştir. 29 Haziran 2017 tarihinde en büyük başvuran çocuk olan M.H., sık sık yaşadığı burun kanaması şikayetiyle Szeged'deki hastanenin kulak burun boğaz hastalıkları bölümünde muayene edilmiştir. 16 Ağustos 2017 tarihinde ambulansla Győr'deki bir hastanenin acil servisine götürülmüş ve daha sonra kulak burun boğaz hastalıkları bölümünde tedavi edilmiştir. Başvuranlar, talep edilmesine rağmen, en küçük başvurana önerilen aşıların altı aylıkken yapılmadığını ileri sürmüşlerdir. Dava dosyasından, Sırbistan'dayken en küçük başvurana bazı aşılar yapıldığı ve bir sonraki aşı randevusunun 8 Nisan 2017 olarak planlandığı anlaşılmaktadır.

19. Başvuranlar, S.H.'nin tıbbi muayeneleri sırasında yanında hiçbir tercümanın bulunmadığını ve dil engeli nedeniyle (S.H. sadece ana dilinde konuştu) kendisinden herhangi bir anamnez (tıbbi öykü) alınmadığını bildirmişlerdir. 9 Ağustos 2017 tarihindeki hastane ziyaretinde doktorun isteği üzerine, S.H. tercüman tarafından İngilizce ve Dari dilinde sorgulanarak "heteroanamnez" alınmıştır. Başvuranlar ayrıca, hastaneye her zaman uygun olmayan bir polis minibüsünde götürüldüklerini ve tıbbi muayeneler sırasında hazır bulunan silahlı polis memurları tarafından kendilerine refakat edildiğini ifade etmişlerdir. Özellikle, (erkek) silahlı polis memurları, ikinci başvuranın jinekolojik muayenesi sırasında (yanında durarak) hazır bulunmuştur.

20. Geçiş bölgesinde psikolojik yardım ile ilgili olarak, başvuranlar travma geçiren sığınmacılar için herhangi bir yardım olmadığını belirtmişlerdir. Başvuranlar, Mahkemenin dikkatini avukatlarının 26 ve 27 Temmuz 2017 tarihli sığınma prosedüründeki beyanlarına çekmektedir. Başvuranın annesiyle ilgili olarak, avukat, diğerlerinin yanı sıra, başvuranın Afganistan'da ciddi kötü muameleye maruz kaldığını, bunun sonuçlarının hâlâ devam ettiğini ve uzman tedavisine ihtiyaç duyduğunu ileri sürmüştür. Bu bağlamda, avukat ayrıca, zihinsel sağlık sorunları göz önüne alındığında, başvuran annenin Sırbistan'da kaldığı süre boyunca psikiyatrik tedavi (ilaç ve psikoterapi) altında olduğunu ve bir psikiyatrist tarafından muayene edilmesini istediğini ileri sürmüştür. Başvuru formunda, başvuranlar S.H.'nin hamileliği nedeniyle bu ilacı almayı bırakmak zorunda kaldığını bildirmişlerdir. Hükümet, söz konusu dönemde, Macar Kalvinist Hayır Kurumu'nun ve Sirius Help'ten uzmanların- ikincisi özellikle çocuklar için olmak üzere- geçiş bölgesinde psikososyal yardım sağladığını ileri sürmüştür. 24 Ağustos 2017 tarihinde, başvuranların avukatının yasal (sığınma) prosedürleri amacıyla talebi üzerine, başvuran anne, kendisine majör depresif bozukluk ve travma sonrası stres bozukluğu ("TSSB") teşhisi koyan bir psikiyatrist tarafından muayene edilmiştir. Psikiyatrist, başvuru

anneye tıbbi, psikiyatrik ve psikoterapötik tedavi görmesini tavsiye etmiştir, çünkü aksi takdirde intihar dürtüleri ve dürtüsel tepkiler meydana gelebilirdi. Aynı tarihte başvuran en büyük iki çocuk, avukatlarının talebi üzerine bir psikolog tarafından muayene edilmiş ve doktor, çocukların geçiş bölgesindeki deneyimlerine bağlı olarak TSSB belirtileri gösterdiğini gözlemleyerek kendilerine psikolojik destek sağlanması gerektiğine karar vermiştir.

21. R.R. ailesiyle birlikte geçiş bölgesine girmeden önce Macaristan'da sığınma başvurusunda bulunduğundan (yukarıdaki 6. paragrafa bakınız), GSB tarafından Sığınma Kanunu kapsamında kendisinin maddi kabul koşullarına hakkı olmadığı değerlendirilmiştir (yukarıdaki 24. paragrafa bakınız). Kendisine ailesiyle birlikte kalacak yer tahsis edilmiş, ancak ücretsiz yemek verilmemiştir. Diğer başvuranlara verilen sıcak yemekler, öğle yemeğini yedikleri kantinden çıkarılamamıştır. Başvuranlar, 2017 yılı mayıs ayı sonuna kadar bölgede faaliyet gösteren Sirius Help adlı sivil toplum kuruluşunun, R.R.'nin kalışının başında bu yana iki kez dışarıdan yiyecek alışverişi düzenlediğini ileri sürmektedir. R.R. başlangıçta Sırbistan'da yiyecek satın alan ve bölgeye vardıklarında kendisine teslim eden diğer sığınmacılara ödeme yaparak yiyecek alabiliyordu. Başvuranlara göre, bu tür düzenlemeleri gerçekleştirmek zordu ve R.R. ailesinin artıklarını yemeye, diğer sığınmacılardan yiyecek dilenmeye ve çöp kutularında yenilebilir şeyler aramaya zorlanmıştı. Birinci başvuran, Yardım Konseyi örgütleri ve Macar Kızılhaçı'nın kendisine bozulmaz gıda paketleri sağladığı sadece iki olayı hatırlayabilmiştir. Hükümet'e göre, diğer başvuranlara R.R. ile paylaşabilecekleri yeterli miktarda uzun ömürlü yiyecek dağıtılmıştır. Hükümet, ayrıca, R.R.'nin sosyal hizmet uzmanlarının yardımıyla birkaç kez yiyecek satın aldığını ve Yardım Konseyi üyelerinin yiyecek, kişisel bakım malzemeleri ve giyinme açısından ihtiyaçlarını karşıladığını da belirtmektedir. Hükümet'e göre, R.R. ailenin yeterli gıda malzemesine sahip olduğunu belirterek birkaç kez yiyecek kabul etmeyi reddetmiştir. 31 Temmuz 2017 tarihinde GSB, başvuranların avukatına bir e-posta göndererek, özellikle yürürlükteki Macar kanunları uyarınca başvuranların geçiş bölgesinde yemek yeme hakkına sahip olmadığını; birçok kez yaptıkları gibi kendileri için yiyecek satın alma imkanına sahip olduklarını ve yardım kuruluşlarının yiyecek dağıttığını belirtmiştir. GSB ayrıca, birinci başvuranın bölgede kaldığı süre boyunca herhangi bir kilo verdiğinin görülmediğini de belirtmiştir.

III. BAŞVURANLARIN SİĞİNMA BAŞVURUSUNUN İNCELENMESİ

22. Başvuranlar, sığınma işlemlerinde kendi seçtikleri bir avukat tarafından temsil edilmiştir. Yetişkin başvuranların 19 Nisan 2017 tarihinde (her ikisi de), 8 Haziran 2017 tarihinde (sadece S.H.) ve 10 Mayıs ve 6 Haziran 2017 tarihlerinde (sadece R.R.) SGB tarafından ifadeleri

alınmıştır. Sığınma işlemleri sırasında, GSB, *diğerlerinin yanı sıra*, 3 Temmuz 2017 tarihinde teslim edilen evlilik cüzdanları hakkında uzman görüşü talep etmiştir. 20 Haziran 2017 tarihinde GSB, R.R.'nin S.H.'nin üçüncü çocuğunun babası olduğunu teyit etmek için bir DNA testi talep etmiştir. R.R.'nin babalığını teyit eden testin sonuçları 14 Ağustos 2017 tarihinde teslim alınmıştır.

23. 15 Ağustos 2017 tarihinde başvurulara Macaristan topraklarına girme ve burada geçici olarak kalma izni verilmiştir (kabul edilen yabancı statüsü, befoğadott). Başvuranlar, aynı gün Vámoszabadi Kabul Merkezi'nde barınmışlardır. Ancak GSB, başvurularını mülteci veya ikincil korumaya ihtiyaç duyan kişiler olarak tanımayı reddetmiştir. Başvuranlar, başvurularını reddeden kararın bir kısmının yargısal denetimden geçmesini talep etmişlerdir. Daha sonra, 23 Ağustos 2017 tarihinde GSB, esasa ilişkin kararını geri çekerek 8 Eylül 2017 tarihinde, başvurularını ikincil korumaya ihtiyaç duyan kişiler olarak tanıyan esasa ilişkin yeni bir karar almıştır. Bu arada, 25 Ağustos 2017 tarihinde başvurular Almanya'ya gitmiş ve daha sonra uluslararası koruma altına alınmışlardır.

İLGİLİ HUKUK VE UYGULAMA

I. İÇ HUKUK

24. LXXX sayılı ve 2007 tarihli Sığınma hakkındaki Kanunun ("Sığınma Kanunu") ilgili hükümleri *Ilias ve Ahmed* davasında ana hatlarıyla özetlenmiştir (yukarıda anılan, §§ 41 ve 45). Sığınma Kanunu'nun amaçları doğrultusunda, özel muameleyi hak eden kişiler arasında, bireysel bir değerlendirmeden sonra özel ihtiyaçları olduğu tespit edilen özel ihtiyaç sahibi kişiler, özellikle küçükler ve hamile kadınlar bulunmaktadır (2k numaralı madde). Kanunun 4. maddesine göre, hükümleri uygularken çocuğun yüksek yararı ve hakları birincil öneme sahip olacaktır. Ayrıca, Sığınma Kanunu hükümleri, durumlarından kaynaklanan özel ihtiyaçları dikkate alınarak özel muamele gerektiren kişilere uygulanmalıdır (4(3) numaralı madde). Kitlemel göçün neden olduğu bir kriz durumu ilan edildiğinde, aşağıda yer alan ve 28 Mart 2017 tarihinde değiştirilen Sığınma Kanunu'nun 80/J numaralı maddesi uygulanır:

“(1) Sığınma başvuruları sadece transit bölgede...bizzat sığınma makamına yapılabilir, ...

...

(4) İşlemler süresince, tanınma talebinde bulunan kişiler, 5 (1) numaralı maddenin' in a) ve c) bentlerinde belirtilen haklara sahip değildir.

(5) Aleyhinde başka itiraz yolu bulunmayan bir kararın veya Dublin prosedürü uyarınca bir nakil kararının icra edilebilir hale gelmesine kadar geçen süre için, geçiş bölgesi alanı sığınma makamı tarafından ikamet yeri olarak belirlenir. Tanınma talebinde bulunan kişiler çıkış kapısından geçiş bölgesi alanını terk edebilirler.

...”

Sınır prosedürünü ve geçiş bölgesinde kalmayı dört hafta ile sınırlayan 71/A numaralı madde de dahil olmak üzere, sınır prosedürünü düzenleyen Sığınma Kanunu'nun ilgili hükümleri burada uygulanmaz. Tanınma talebinde bulunan kişi, önceki başvurusunu reddeden veya sonlandıran nihai bir kararın kabul edilmesinin ardından başka bir sığınma başvurusunda bulunursa kendisine bakım, yardım ve konaklama hakkı verilmez (80/K (11) numaralı madde).

25. Geçiş bölgelerinde sunulan tüm sığınma başvuruları, her bir davanın koşullarına bağlı olarak hızlandırılmış veya standart bir prosedürle ele alınır. Standart prosedüre göre, sığınma başvurusu ile ilgili bir karar altmış gün içinde GSB tarafından alınmalıdır; hızlandırılmış prosedür uygulanırsa veya bir başvuru kabul edilemez ilan edilirse, GSB on beş gün içinde bir karar almalıdır. Sığınmacı statüsü verilmezse, GSB'nin kararına karşı mahkemeye itiraz edilebilir. İlk karar standart sığınma prosedürü çerçevesinde alınmışsa, mahkeme itiraz hakkında altmış gün içerisinde karar verir; hızlandırılmış prosedür çerçevesinde alınan bir karara itiraz edilmişse veya sığınma başvurusunun kabul edilemez olarak reddedilmesi durumunda, mahkeme sekiz gün içinde karar verir.

II. AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKU VE UYGULAMASI

26. Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 26 Haziran 2013 tarihli ve 2013/32/EU sayılı 'Uluslararası Korumanın Verilmesi ve Geri Alınmasına İlişkin Ortak Prosedürler Hakkında Yönergesi (yenilenmiş)' ("Sığınma Prosedürleri Yönergesi")'nin ilgili hükümleri, *Ilias ve Ahmed* davasında özetlenmiştir (yukarıda anılan, §§ 47-55).

27. Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 26 Haziran 2013 tarihli ve 2013/33/EU sayılı Yönergesi'nin ilgili hükümleri, uluslararası korumaya başvuran başvuranların kabul edilmesine ilişkin standartları (yenilenmiş) ("Kabul Koşulları Yönergesi") belirlemektedir: İlgili hükümler aşağıdaki gibidir:

BÖLÜM II KABUL KOŞULLARINA İLİŞKİN GENEL HÜKÜMLER

8. madde

Tutma

“1. Üye Devletler, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 26 Haziran 2013 tarihli ve 2013/32/EU sayılı 'Uluslararası Korumanın Verilmesi ve Geri Alınmasına İlişkin Ortak Prosedürler Hakkında Yönergesi' uyarınca yalnızca başvuru sahibi olması nedeniyle bir kişiyi tutamaz.

2. Gerekli olduğu kanıtlandığında ve her bir davanın bireysel değerlendirmesine dayanarak, Üye Devletler, daha az zorlayıcı seçenek önlemlerin etkili bir şekilde uygulanamaması durumunda, bir başvuru sahibini tutabilir.

R.R. VE DİĞERLERİ v. MACARİSTAN KARARI

3. Bir başvuru sahibi sadece şu durumlarda tutulabilir:

(a) kimliğini veya uyruğunu belirlemek veya doğrulamak için;

(b) uluslararası koruma başvurusunun dayandığı ve özellikle başvuru sahibinin kaçma riskinin bulunduğu durumlarda, kendisinin tutulamaması durumunda elde edilemeyen unsurları belirlemek için;

(c) bir prosedür bağlamında, başvuru sahibinin bölgeye girme hakkına karar vermek için;

(d) Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 16 Aralık 2008 tarih ve 2008/115/EC sayılı Yasa Dışı Olarak Kalan Üçüncü Ülke Vatandaşlarının Geri Gönderilmesine İlişkin Üye Devletlerdeki Ortak Standartlar ve Prosedürler Hakkında Yönerge (9) uyarınca, kişi geri gönderme sürecini hazırlamak ve/veya geri gönderme sürecini gerçekleştirmek üzere geri gönderme prosedürüne tabi olarak tutulduğunda; ve ilgili Üye Devlet, halihazırda sığınma prosedürüne erişme imkanına sahip olduğu da dahil olmak üzere, nesnel kriterler temelinde, başvuru sahibinin geri gönderme kararının icrasını geciktirmek veya engellemek amacıyla uluslararası koruma başvurusunda bulunduğu inanamak için makul gerekçeler olduğunu kanıtladığında;

(e) ulusal güvenliğin veya kamu düzeninin korunmasının gerektirdiği durumlarda;

(f) Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 26 Haziran 2013 tarihli ve (AB) 604/2013 sayılı Yönetmeliği'nin 28. maddesi uyarınca, Üye Devletlerden birinde üçüncü ülke vatandaşı veya vatansız bir kişi tarafından yapılan uluslararası koruma başvurusunu incelemekten sorumlu Üye Devletin belirlenmesine yönelik kriterlerin ve mekanizmaların oluşturulması (10).

Tutma gerekçeleri ulusal yasada belirtilir.

...”

11. madde

Özel ihtiyaç sahibi kişilerin ve özel kabul ihtiyaçları olan başvuru sahiplerinin tutulması

“1. Akıl sağlığı da dahil olmak üzere, özel ihtiyaç sahibi olan ve tutulan başvuru sahiplerinin sağlığı, ulusal makamların öncelikli endişesi olmalıdır.

Özel ihtiyaç sahibi kişilerin tutulduğu durumlarda, Üye Devletler, sağlıkları da dahil olmak üzere belirli durumlarını dikkate alarak düzenli izleme ve yeterli desteği sağlamalıdır.

2. Küçükler sadece son çare olarak ve diğer daha az zorlayıcı seçenek önlemlerin etkili bir şekilde uygulanamayacağı tespit edildikten sonra tutulabilir. Böyle bir tutma çok kısa sürmeli ve tutulan küçüğün serbest bırakılması ve küçükler için uygun bir yere yerleştirilmeleri için her türlü çaba gösterilmelidir.

Madde 23 (2)'de öngörüldüğü üzere, küçüğün üstün yararı, Üye Devletler için birincil öneme sahip olmalıdır.

Küçüklerin tutulduğu durumlarda, küçükler yaşlarına uygun oyun ve eğlence faaliyetleri de dahil olmak üzere boş zaman etkinliklerine katılma imkanına sahip olmalıdır.

...

4. Tutulan ailelere, yeterli mahremiyeti garanti eden ayrı bir barınma imkânı sağlanmalıdır.

...

6. Üye Devletler, 2013/32/EU sayılı Yönerge'nin 43. maddesinde atıfta bulunulan durumlar haricinde, başvuru sahibi bir sınır karakolunda veya bir geçiş bölgesinde tutulduğunda, 2. fıkranın üçüncü bendinde, 4. fıkrada ve 5. fıkranın birinci bendinde belirtilen hükümlerden sapma yapabilir.

17. madde

Maddi kabul koşulları ve sağlık hizmetleri ile ilgili genel kurallar

“1. Üye Devletler, uluslararası koruma başvurusunda bulduklarında başvuru sahipleri için maddi kabul koşullarının mevcut olmasını sağlayacaktır.

2. Üye Devletler, maddi kabul koşullarının başvuru sahiplerinin geçimlerini güvence altına alan ve fiziksel ve zihinsel sağlıklarını koruyan yeterli bir yaşam standardı sağlamasını temin edecektir. Üye Devletler, 21. maddeye uygun olarak, tutulan kişilerin durumuyla ilgili olarak olduğu kadar, özel ihtiyaç sahibi kişilerin özel durumlarında da bu yaşam standardının karşılanmasını sağlayacaktır.

3. Üye Devletler, maddi kabul koşullarının ve sağlık hizmetlerinin tamamının veya bir kısmının sağlanmasını, başvuru sahiplerinin geçimlerini sağlamak ve sağlıklar durumları için yeterli bir yaşam standardına sahip olmak için yeterli imkana sahip olmamaları koşuluna bağlayabilir.

4. Başvuru sahiplerinin yeterli kaynakları varsa, örneğin başvuru sahipleri makul bir süredir çalışıyorlarsa..., Üye Devletler, 3. fıkranın hükmü uyarınca, başvuru sahiplerinden bu Yönerge'de sağlanan maddi kabul koşullarının ve sağlık hizmetlerinin maliyetini karşılamalarını veya masraflarına katkıda bulunmalarını isteyebilir.”

19. madde

Sağlık hizmetleri

“1. Üye Devletler, başvuru sahiplerinin en azından acil bakım ve hastalıkların ve ciddi ruhsal bozuklukların temel tedavisini içeren gerekli sağlık hizmetlerini almasını sağlamalıdır.

2. Üye Devletler, gerektiğinde uygun akıl sağlığı hizmetleri de dahil olmak üzere özel kabul ihtiyaçları olan başvuru sahiplerine gerekli tıbbi veya diğer yardımı sağlamalıdır.

BÖLÜM III

MADDİ KABUL KOŞULLARININ AZALTILMASI VEYA GERİ ALINMASI

20. madde

Maddi kabul koşullarının azaltılması veya geri alınması

“1. Üye Devletler, istisnai ve usulüne uygun olarak gerekçelendirilmiş durumlarda, bir başvuru sahibinin aşağıdaki durumlarda maddi kabul koşullarını azaltabilir veya geri alabilir:

...

(c) 2013/32/EU sayılı Yönerge'nin 2(q) maddesinde tanımlandığı gibi müteakip bir başvuru yapmışsa.

...

5. Bu maddenin 1, 2, 3 ve 4. fıkralarında atıfta bulunulan maddi kabul koşullarının veya yaptırımların azaltılması veya geri alınmasına ilişkin kararlar bireysel, nesnel ve tarafsız olarak alınmalı ve bu kararların gerekçeleri belirtilmelidir. Kararlar, özellikle orantılılık ilkesi dikkate alınarak 21. madde kapsamındaki kişilerle ilgili olarak ilgili kişinin özel durumuna dayanmalıdır. Üye Devletler her koşulda 19. madde uyarınca sağlık hizmetlerine erişimi sağlamalı ve tüm başvuru sahipleri için onurlu bir yaşam standardı sağlamalıdır.

6. Üye Devletler, maddi kabul koşullarının 5. fıkraya uygun olarak bir karar alınmadan önce geri alınmamasını veya azaltılmamasını sağlamalıdır.

BÖLÜM IV ÖZEL İHTİYAÇ SAHİBİ KİŞİLER İLE İLGİLİ HÜKÜMLER

21. madde

Genel esaslar

“Üye Devletler, bu Yönergeyi uygulayan ulusal yasada, küçükler... hamile kadınlar... insan ticareti mağdurları, ciddi hastalıkları olan kişiler, zihinsel bozukluğu olan kişiler ve kadın sünneti mağdurları gibi işkence, tecavüz veya diğer ciddi psikolojik, fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmış kişiler gibi özel ihtiyaç sahibi kişilerin özel durumunu dikkate almalıdır.”

22. madde

Özel ihtiyaç sahibi kişilerin özel kabul ihtiyaçlarının değerlendirilmesi

“1. 21. maddeyi etkili bir şekilde uygulamak adına, Üye Devletler başvuru sahibinin özel kabul ihtiyacı olan bir başvuru sahibi olup olmadığını değerlendirmelidir. Üye Devletler ayrıca bu tür ihtiyaçların niteliğini de belirtmelidir.

Bu değerlendirme, uluslararası koruma başvurusu yapıldıktan sonra makul bir süre içinde başlatılmalı ve mevcut ulusal prosedürlere entegre edilmelidir. Üye Devletler, sığınma prosedürünün daha sonraki bir aşamasında ortaya çıkması durumunda, bu Yönerge'nin hükümlerine uygun olarak, bu özel kabul ihtiyaçlarının da ele alınmasını sağlamalıdır.

Üye Devletler, bu Yönerge uyarınca özel kabul ihtiyaçları olan başvuru sahiplerine sağlanan desteğin, sığınma prosedürü süresince özel kabul ihtiyaçları dikkate alınarak belirlenmesini ve başvuru sahiplerinin durumlarının uygun şekilde izlenmesini sağlamalıdır.

2. 1. fıkrada atıfta bulunulan değerlendirmenin idari bir prosedür şeklini alması gerekmez.

...”

23. madde

Küçükler

“1. Çocuğun yüksek yararı, bu Direktifi uygularken Üye Devletler için birincil öneme sahip olmalıdır. Üye Devletler, çocuğun fiziksel, zihinsel, ruhsal, ahlaki ve sosyal gelişimi için yeterli bir yaşam standardı sağlamalıdır.

2. Çocuğun yüksek menfaatlerini değerlendirirken, Üye Devletler özellikle aşağıdaki etmenleri dikkate almalıdır:

(a) aile birleşimi imkanları;

(b) özellikle küçüğün geçmişini göz önünde bulundurarak, küçüğün refahı ve sosyal gelişimi;

(c) özellikle küçüğün insan kaçakçılığı mağduru olma riski varsa, emniyet ve güvenlik hususları;

(d) küçüğün yaşına ve olgunluğuna uygun görüşleri.

3. Üye Devletler, Madde 18(1)(a) ve (b) uyarınca küçüklerin tesislerde ve barınma merkezlerinde yaşlarına uygun oyun ve eğlence faaliyetleri de dahil olmak üzere boş zaman etkinliklerine ve açık hava etkinliklerine erişmelerini sağlamalıdır.

4. Üye Devletler, herhangi bir istismar, ihmal, sömürü, işkence veya zalimane, insanlık dışı ve aşağılayıcı muameleye maruz kalmış veya silahlı çatışmalardan muzdarip küçüklerin rehabilitasyon hizmetlerine erişimini sağlamalı ve uygun ruh sağlığı hizmetlerinin geliştirilmesini ve gerektiğinde nitelikli danışmanlık verilmesini temin etmelidir.

...”

25. madde

İşkence ve şiddet mağdurları

“1. Üye Devletler, işkence, tecavüz veya diğer ciddi şiddet eylemlerine maruz kalan kişilerin, özellikle uygun tıbbi ve psikolojik tedaviye veya bakıma erişim gibi bu tür eylemlerin neden olduğu zararlar nedeniyle gerekli tedaviyi almasını sağlamalıdır.

...”

28. 14 Mayıs 2020 tarihli kararında, FMS ve Diğerleri v. Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság ve Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (C-924/19 PPU ve C-925/19 PPU) davasında Avrupa Birliği Adalet Divanı, *diğerlerinin yanı sıra*, Macaristan'a Sırbistan *üzerinden* gelen sığınmacıların Röszke transit bölgesinde tutulduğu koşulların özgürlükten yoksun bırakılma boyutuna vardığına karar vermiştir:

“2008/115 ve 2013/33 sayılı Yönergeler uyarınca bir üçüncü ülke vatandaşına uygulanan çevresi sınırlandırılmış ve kapalı, o vatandaşın hareketlerinin sınırlandırıldığı ve izlendiği ve yasal olarak kendi isteğiyle terk edemediği bir geçiş bölgesinde kalıcı olarak kalma zorunluluğunun, nasıl olursa olsun, bu yönergeler anlamında 'tutma' olarak nitelendirilen bir özgürlükten yoksun bırakma olarak görülmesi gerekir.

...

2013/32 sayılı Yönerge'nin 43(1) maddesi Üye Devletlere, bu yönergenin 33. maddesi uyarınca, sınırlarında veya geçiş bölgelerinde yapılan bir uluslararası koruma başvurusunun kabul edilebilirliği veya söz konusu yönergenin 31(8) maddesinde belirtilen durumların birinde söz konusu başvurusunun özü hakkında karar vermek için, bu prosedürlerin söz konusu yönergenin II. Bölümünde belirtilen temel ilkelere ve temel güvencelere uygun olması şartıyla, özel prosedürler sağlama imkânı verir. 2013/32 sayılı Yönerge'nin 43(2) maddesi uyarınca, bu özel prosedürler makul bir süre içinde gerçekleştirilmelidir, dört haftalık süre içinde uluslararası koruma başvurusunun reddine karar verilmediği takdirde, ilgili Üye Devlet, başvuranın kendi topraklarına girmesine izin vermeli ve başvuru, normal prosedüre uygun olarak bu dört haftalık sürenin ardından ele alınmalıdır.

...

2013/32 sayılı Yönerge'nin 43. maddesi, uluslararası koruma başvurusunda bulunan bir kişinin dört haftadan fazla bir süre boyunca geçiş bölgesinde tutulmasına izin vermediği şeklinde yorumlanmalıdır.

III. ULUSLARARASI HUKUK.

29. 20 Kasım 1989 tarihli Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin (Macaristan tarafından 7 Ekim 1991 tarihinde onaylanmıştır) 22. maddesi aşağıdaki gibidir:

22. madde

“1. Taraf Devletler, ister tek başına olsun isterse ana babası veya herhangi bir başka kimse ile birlikte bulunsun, mülteci statüsü kazanmaya çalışan ya da uluslararası veya iç hukuk kural ve usulleri uyarınca mülteci sayılan bir çocuğun, bu Sözleşmede ve insan haklarına veya insani konulara ilişkin ve söz konusu Devletlerin taraf oldukları diğer Uluslararası sözleşmelerde tanınan ve bu duruma uygulanabilir nitelikte bulunan hakları kullanması amacıyla koruma ve insani yardımdan yararlanması için gerekli bütün önlemleri alırlar.

2. Bu nedenle, Taraf Devletler, uygun gördükleri ölçüde, Birleşmiş Milletler Teşkilatı ve onunla iş birliği yapan hükümetler arası ve hükümet dışı yetkili başka kuruluşlarla bu durumda olan bir çocuğu korumak, ona yardım etmek, herhangi bir mülteci çocuğun ailesi ile yeniden bir araya gelebilmesi için ana-babası veya ailesinin başka üyeleri hakkında bilgi toplamak amacıyla işbirliğinde bulunurlar. Herhangi bir nedenle kendi aile çevresinden sürekli ya da geçici olarak ayrı düşmüş bir çocuğa bu Sözleşmeye göre tanınan koruma, aynı esaslar içinde, ana-babası ya da ailesinin başkaca üyelerinden hiçbirisi bulunamayan çocuğa da tanınacaktır.

IV. ULUSLARARASI KURULUŞLARIN ZİYARET RAPORLARI

30. 20-26 Ekim 2017 tarihleri arasında Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı ya da Küçültücü Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (“CPT”) tarafından Macaristan'a yapılan ziyarete ilişkin Macar Hükümeti'ne sunulan Rapor aşağıdaki kısımları içermektedir:

“... personel tarafından heyete verilen bilgilere göre, geçiş bölgesindeki ortalama [kalış süresi yaklaşık] 30 gündü.

...

CPT, Macar makamlarının transit bölgelerdeki yabancı uyrukluların barınması için uygun maddi koşullar sağlama ve binaları iyi bir onarım ve hijyen durumunda tutma çabalarına dikkat çekmektedir. Barınma konteynerleri 13m² ölçülerindedir ve genellikle içerisinde iki ranza ve bir yatak (temiz şilte, yastık ve yatak takımı ile donatılmıştır) ve beş dolap ile bulunuyordu. Konteynerler, doğal ışığa ve yapay aydınlatmaya ve ayrıca elektrikli ısıtmaya iyi derecede erişime sahipti. Barınma konteynerlerine ek olarak, her kafesli bölümde, sosyal hizmet uzmanları için bir ofis görevi gören konteynerler, bir yemek odası (içerisinde sandalye, masa ve lavabo ve ayrıca buzdolabı, elektrikli su ısıtıcısı ve mikrodalga fırın bulunuyordu), bir çamaşır odası (çamaşır makinesi ve çamaşır kurutma makinesi ile birlikte) ve erkek ve

R.R. VE DİĞERLERİ v. MACARİSTAN KARARI

kadınlar için ayrı ortak sağlık tesisleri (içerisinde lavabo, tuvalet ve duş bulunuyordu) vardı.

...

Geçiş bölgelerinin genel tasarımı çok fazla hapsedici- jiletli tel ruloları, bazen birkaç sıra halinde uzanan yüksek tel örgü çitler gibi her yerde mevcuttu. ... Böyle bir ortam, ailelerin ve çocukların aralarında olduğu sığınmacıların barınması için yeterli kabul edilemez.

...

Buna ek olarak, her iki transit bölgesinde de yaz aylarında, konteynerlerin uygun şekilde yalıtılmadıkları ve de içlerinde klima bulunmadığı için genellikle çok sıcak hale geldiklerine dair bazı şikayetler duyulmuştur.

Faaliyetlerle ilgili olarak, tüm yabancı uyrukluların kendi bölümleri içinde serbestçe hareket edebilmeleri, diğer yabancı uyruklularla ilişki kurabilmeleri ve bitişik bir dış avluya ve klimalı bir ortak etkinlik odasına (içerisinde masa, sandalye, televizyon seti, masa oyunları, oyun kartları ve masa tenisi masası ve ayrıca çocuklar için bazı kitap ve oyuncaklar yer alıyordu) ve ayrıca bir ibadet odasına sınırsız erişime sahip olmaları olumlu karşılanmıştır.

Her barınma bölümünün ortasında, içerisinde masa, sandalye/bank ve üzerinde güneşlik bulunan çakıl bir açık avlu vardı ve bu avluların birçoğunda yabancı uyruklular basketbol ve voleybol oynayabiliyordu. ...

Ayrıca, kumaş güneşlikler dışında, bahçelerin sert hava koşullarına karşı uygun bir koruması yoktu.

Her iki transit bölgede de yetişkin yabancı uyruklulara (grup tartışmaları, Macarca dil dersleri, masa oyunları/satranç gibi) bazı toplu etkinlikler sunulmuştur. Bununla birlikte, yabancı uyruklulardan, özellikle de orada daha uzun süre tutulanlar, yeterli etkinlik olmaması nedeniyle birçok şikâyet alındı.

Her iki geçiş bölgesinde de çocuklar için toplu etkinlikler sağlamak amacıyla çaba gösteriliyordu. Dışarıdan gelen öğretmenler tarafından her iş günü (09:00 - 12:00) okul dersleri (temel İngilizce, Macarca, matematik, "kültürel konular") ve çoğunlukla çeşitli sivil toplum kuruluşları tarafından da bazı boş zaman etkinlikleri (14:00 - 16:00) icra edildi.

Röszke'de, çocuklu aileler için çoğu konaklama bölümünün açık bahçelerinde çocuklar için (içerisinde kaydırak, salıncak ve kum havuzu bulunan) bir oyun alanı bulunması da takdire değerdir. ...

...

İstisnai olarak, küçükler anne ve babasıyla bir geçiş bölgesinde tutulursa, kalış süreleri mümkün olan en kısa süre olmalıdır.

...

Her iki geçiş bölgesindeki yaşam koşulları, yabancı uyrukluları sınırlı bir süre (yani birkaç haftaya kadar) tutmak için genellikle kabul edilebilir seviyededir. Bununla birlikte, yabancı uyrukluları, özellikle de çocuklu aileleri uzun süre tutmak için yeterli değildir.

...

Çocukların özel sağlık bakım ihtiyaçları ile ilgili olarak, CPT, bir çocuk doktorunun haftada iki kez her iki geçiş bölgesine de gelmesini memnuniyetle karşılamaktadır.

R.R. VE DİĞERLERİ v. MACARİSTAN KARARI

Bununla birlikte, yeni gelen çocukların aşılanmış olup olmadığına veya kızamık, suçiçeği, kabakulak veya kızamıkçık gibi herhangi bir aşılanmanın yapıp yapılmadığına ilişkin herhangi bir aşılama geçmişinin alınmamış olması üzücüdür. Bu bağlamda, Komite, geçiş bölgelerinde çocukların varlığının çocuklarda yaygın olan bulaşıcı hastalıkların bulaşma riskini artırdığını hatırlatmak istemektedir. Yukarıdaki açıklamalar ışığında, her iki transit bölgedeki çocuklar için sağlık hizmeti sunumunu gözden geçirmek için adımlar atılmalıdır.

Her iki geçiş bölgesinde de sağlık personeli, iş günlerinde dönüşümlü olarak hazır bulunan bir doktor ve haftanın yedi günü, günün her saati hizmet veren ve yarı zamanlı çalışan hemşirelerden (feldsher) oluşuyordu. Ayrıca her iki geçiş bölgesinde de haftanın yedi günü günde ikişer saat hizmet veren ve esas olarak yaş değerlendirmesi yapıp acil tedavi hizmeti sağlayan askeri doktor hazır bulunuyordu. Bir çocuk doktoru haftada iki kez her iki geçiş bölgesini de ziyarete geliyordu.

...

Her iki geçiş bölgesinde de uzman bakımına ihtiyaç duyan yabancı uyrukluların genellikle yerel bir hastaneye (gerekirse psikiyatrik ve psikolojik konsültasyonlar için) nakledildiği ve Macar Kızıllaçı'ndan bir psikoloğun veya dini bir kuruluşun (çoğunlukla refakatsiz küçüklere odaklanarak) ara sıra ziyaretler gerçekleştirdiği konusunda heyete bilgi verildi. Bununla birlikte, psikolojik ve psikiyatrik bakımın sağlanması yetersiz görünmektedir.

...

Ziyaret sonu görüşmelerinde Macar yetkililer heyete, her geçiş bölgesinde yarı zamanlı olarak bir psikolog işe almak için adımlar atıldığını bildirdi.

...

CPT, Macar makamlarının her iki geçiş bölgesinde de yabancı uyrukluların dış dünyayla temasını kolaylaştırmak için gösterdiği çabaları kabul etmektedir. ...yabancı uyrukluların cep telefonlarını tutmalarına izin verildi. Buna ek olarak, yabancı uyrukluların Macaristan dışındaki akrabaları ve arkadaşlarıyla ücretsiz olarak iletişim kurabilmeleri için her iki geçiş bölgesine de İnternet Üzerinden Ses Protokolü (VoIP) çağrıları da dahil olmak üzere bir Wifi İnternet bağlantısı kurulmuştu. Bununla birlikte, heyet yabancı uyruklulardan (özellikle Tompa'da) Wifi sinyalinin zayıflığı ve bunun sonucunda iletişimin sık sık kullanılamaması ve/veya kesintiye uğraması hakkında birçok şikâyet aldı. ...

İlke olarak, yabancı uyruklular herhangi bir kısıtlama olmaksızın mektup gönderebiliyor/alabiliyorlardı ve her gün ziyaret almalarına izin veriliyordu. Bununla birlikte, durumları göz önüne alındığında, genellikle bu imkanları kullanabilecek durumda değillerdi. ...”

31. Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği Göç ve Mülteciler Özel Temsilcisi Büyükelçi Tomáš Boček'in Haziran 2017 tarihinde yayımlanan Röske geçiş bölgesi (SG/Inf (2017)33) ile ilgili Haziran 2017 tarihli bilgi toplama misyonuna ilişkin rapor, *Ilias ve Ahmed* kararında özetlenmiştir (yukarıda anılan, § 67). Bölgedeki koşullarla ilgili olarak, aşağıdaki gözlemler de önemlidir:

“2.2. Koşullar

... Konteynerlerin çatılarında jiletli tel vardı. Her bölümde çocuklar için küçük bir oyun alanı olan küçük bir ortak avlu vardı. Bölümde kalan kişiler sadece doktoru

ziyaret etmek veya sığınma makamlarıyla görüşmelerini yapmak için dışarı çıkabiliyorlardı. Ne zaman bölümün dışına çıkmak zorunda kalsalar, geçiş bölgesinin muhafızları onlara eşlik ediyordu. Yetkililer tarafından, muhafızların silah değil yalnızca kelepçe taşıdığı bildirildi.

...

Yemekler, sosyal hizmet uzmanları tarafından günde üç kez plastik torbalarda dağıtıldı. Sığınmacılara meyve de dahil olmak üzere günde bir sıcak yemek verilirken, çocuklara ise iki atıştırma ve ekstra meyve sunuldu. Tanıştığımız bazı refakatsiz çocuklar, aldıkları yemeğin yeterli olmadığından şikâyet ettiler. Macar Yardım Konseyi'nin geçiş bölgelerinde gıda malzemeleri sağladığını gördük.

...

Her iki geçiş bölgesinde de sığınmacıların temel tıbbi bakımı aldığı, ayrı bir konteynerde yer alan birer doktor odası bulunuyordu. Aile bölümlerinde, küçük bir oyun alanına ek olarak, çocukların birbirleriyle oynayabilecekleri ve çizim gibi bazı temel boş zaman etkinliklerine katılabilecekleri konteyner vardı. Bununla birlikte, her iki geçiş bölgesindeki çocukların özel ihtiyaçlarına ve yaşlarına uyarlanmış eğitim programları, dil öğrenme programları veya müfredatlar bulunmamakta ve çocuklar yerel okullara gidememektedir.

HUKUK

I. ÖN MESELE

32. Mahkeme, başvurunun Hükümet'e bildirildiği tarihte, "Davanın konusu"nun aşağıdaki şekilde olduğunu belirtmektedir:

"Başvuru, İranlı-Afgan bir ailenin (İranlı başvuran, o sırada altı aylık hamile olan Afgan karısı ve Afgan uyruklu üç küçük çocuğu) sığınma talebi incelenene kadar 19 Nisan 2017 tarihinden bu yana Macaristan ve Sırbistan sınırındaki Röszke geçiş bölgesinde insanlık dışı olduğu iddia edilen koşullarda tutulmasıyla ilgilidir."

Mahkeme ayrıca, bir yazım hatası nedeniyle taraflara yöneltilen soruların tekil ("başvuran") olarak formüle edildiğini kaydetmektedir.

33. Hükümet, gözlemlerinde bu konuyu gündeme getirmiş ve başvurunun beş başvuran tarafından yapılmış olmasına rağmen, yalnızca birinci başvuranın şikayetlerinin kendilerine iletildiğini savunmuştur. Hükümet, bu nedenle, gözlemlerini başvuranın davasına yoğunlaştırmış ve ailenin durumunu yalnızca başvuranın şikayetleriyle ilgili olduğu ölçüde ele almıştır. Başvuranlar, cevaplarında, beşinin de mevcut davada başvuran olarak yer aldıklarının, "Davanın konusundan" ve ayrıca Ağustos 2017 tarihinde Mahkeme'ye sundukları başvuru formundan ve yetki formlarından açıkça anlaşıldığını iddia etmişlerdir.

34. Mahkeme, başvuranların başvurusunu Mahkemeye sunduklarında, yalnızca ilk başvuran ile ilgili olarak formun ilk sayfasının doldurulduğu tek bir başvuru formu sunduklarını belirtmektedir. Buna karşılık, başvuru formunun diğer bölümlerinde, her bir aile üyesinin doğum tarihleri ve yerleri ve her biriyle ilgili olgu/şikayetler de dahil olmak üzere çoğul olarak

“başvuranlara” sürekli atıfta bulunulmuştur. Ayrıca, yukarıda belirtilen sorular ve başvuru formu ile birlikte taraflara iletilen “Dava konusu”, başvuruyu “İran-Afgan bir ailenin tutulması” olarak nitelendirmiştir. Mahkeme ayrıca, mevcut davada sunulan iki 39. madde kapsamındaki ihtiyati tedbir talebinin ve Hükümet’e geçici önlemler almasını belirten ilgili kararların (aşağıdaki 102. ve 104. paragraflara bakınız) tüm aile (beş başvuran) ile ilgili olarak yapıldığını belirtmektedir.

35. Mahkeme, soruların taraflara formüle edilmesine ilişkin yazım hatasından pişman olsa da Hükümet’e iletilen belgelerde beş kişilik bir aile olarak başvuranlara yapılan tüm atıfların (yukarıdaki 34. paragrafa bakınız), başvurunun beş başvuran tarafından da yapıldığını ve taraflara bu şekilde iletilildiğini yeterince açık hale getirdiğini düşünmektedir.

II. SÖZLEŞME’NİN 3 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

36. Başvuranlar, Röszke geçiş bölgesindeki tutma koşullarının, Sözleşme’nin 3. maddesinin sağladığı güvenceyle uyumsuz olduğundan şikâyet etmektedir.

“Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz.”

A. Kabul edilebilirlik

1. Tarafların iddiaları

37. Hükümet, geçiş bölgesinde başvuranların maruz kaldığı iddia edilen herhangi bir rahatsızlığın, Sözleşme’nin 3. maddesinin uygulanabilirliğini gerektiren asgari ciddiyet seviyesine ulaşmadığını savunmaktadır. Birinci başvuran ile ilgili olarak, maddi koşullara hak kazanmadığını ve geçiş bölgesinde yürürlükte olan düzenlemelerin temel ihtiyaçlarını karşıladığını iddia etmektedir. Hükümet, Mahkeme’yi, bu şikâyeti konu bakımından (*ratione materiae*) Sözleşme hükümleriyle uyumsuz veya açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez ilan etmeye davet etmektedir.

38. Başvuranlar, geçiş bölgesindeki kabul koşullarının, Sözleşmenin 3. maddesi anlamında insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele anlamına geldiğini iddia etmektedir.

2. Mahkeme’nin Değerlendirmesi

39. Mahkeme, başvuranların geçiş bölgesindeki yaşam koşullarına ilişkin olarak Sözleşme’nin 3. maddesi kapsamındaki şikâyetlerinin, belirlenmesi esasların incelenmesini gerektiren karmaşık hukuki ve olgusal meseleleri gündeme getirdiği kanaatindedir.

40. Bu nedenle Mahkeme, bu şikâyetin Sözleşmenin 35 § 3 maddesi anlamında açıkça temelsiz veya başka herhangi bir gerekçeyle kabul

edilemez olmadığını düşünmektedir. Dolayısıyla, şikâyetin kabul edilebilir olduğuna karar verilmelidir.

B. Esas

1. Tarafların iddiaları

(a) Başvuranlar

41. Başvuranlara göre, geçiş bölgesindeki standart altı tutma (yukarıdaki 10-20 arası paragraflarda açıklandığı gibi) – içerisinde üç küçük çocuk ve ciddi sağlık sorunları olan hamile bir kadın bulunan sığınmacı bir aile olarak belirli koşulları göz önüne alındığında– Sözleşme'nin 3. maddesine aykırı bir şekilde insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele boyutuna ulaşmıştır. Başvuranlar, Mahkeme'nin göçmen çocukların tutulmasına ilişkin içtihadına dayanarak, çocukların aşırı savunmasızlığını ve yaşlarını, kendilerinden bağımsız olmadığını ve statülerinin bulunmadığını vurgulamaktadır.

42. Birinci başvurana ilişkin olarak, ayrıca, Kabul Koşulları Yönergesi'ni ihlal edecek şekilde, GSB tarafından usulüne uygun gerekçeli bir karar tebliğ edilmeden veya kendisine yargısal denetime başvurma imkânı verilmeden, kabul koşullarının otomatik olarak reddedildiğini ileri sürmektedirler (yukarıdaki 27 paragrafa bakınız). Başvuranlara göre, birinci başvuran tamamen yiyecek de dahil olmak üzere temel ihtiyaçları karşılama yükümlülüğü altında olan devletin desteğine bağımlıydı ve geçiş bölgesinde kaldığı süre boyunca yiyecekten tamamen mahrum bırakılmasına neden olacak şekilde devlet, sorumluluğu birinci başvuranın kendisine veya hayır kurumlarına yüklememeliydi. Birinci başvuran, hayatta kalabilmek için ailesinden yiyecek almaya, başkalarından dilenmeye veya çöp kutularında artık aramaya zorlanırken, yetkililer kayıtsız kalmış ve ayrıca Mahkeme'nin ihtiyati tedbir kararına uymamıştır (aşağıdaki 104. paragrafa bakınız).

(b) Hükümet

43. Hükümet, geçiş bölgelerindeki sığınmacıların gıda, hijyen ve barınma açısından en temel ihtiyaçlarını karşılayabildiklerini ve hiç kimsenin en aşırı yoksulluk durumunda veya ciddi bir yoksunluk veya ihtiyaç durumunda bırakılmadığını ileri sürmektedir. Başvuranlar geçiş bölgesinde yalnızca kısa bir süre için ağırlandırlardır; bu arada yetkililer, başvuranlara Macaristan'a giriş izni verilip verilmeyeceğine karar vermek için uygun hızda ve gerekli özeni göstererek hareket etmişlerdir.

44. Hükümet, ayrıca, başvuranların hassas durumunun geçiş bölgesinde kendilerine sağlanamayan herhangi bir özel muamele gerektirmediğini belirtmektedir. Çünkü maddi kabul koşulları hamile kadınlara ve küçük çocuklu ailelere uygun şekilde uyarlanmıştır. Hükümet'e göre, özellikle, başvuran anneye, doğum öncesi tıbbi bakım da dahil olmak üzere, Macar

sağlık sistemi içindeki Macar vatandaşları ile en azından eşit kalitede yeterli tıbbi bakım sağlanmıştır. Çocuklar genel olarak sağlıklıydı ve gerektiğinde (uzman) tıbbi hizmetlere erişebiliyorlardı. Çocuklar için örgün eğitim gibi uzun vadeli entegrasyonu amaçlayan tüm sosyal hizmetler tam olarak sağlanmamış olsa bile, Hükümet'e göre bu, insani muamele standartlarına aykırı kabul edilmemelidir.

45. Birinci başvuran ile ilgili olarak, Hükümet, sığınma makamlarının üçüncü sığınma başvurusunu işleme koyduğunu ve bu başvuranın maddi kabul koşullarını alma hakkına sahip olmadığını iddia etmektedir (yukarıdaki 27. paragrafa bakınız). Ne olursa olsun, birinci başvurana ailesiyle birlikte geçiş bölgesinde barınma imkânı verilmiştir. Kendisine ücretsiz yemek verilmemiş olmasına rağmen, birinci başvuran aç bırakılmamıştır. Aile üyelerine, kendisiyle paylaşabilecekleri yeterli miktarda uzun ömürlü yiyecek dağıtılmıştır. Birinci başvuran sosyal hizmet görevlilerinin yardımıyla yiyecek alabiliyordu ve bunu da birkaç kez yaptığı iddia edilmiştir. Ayrıca, bölgedeki hayır kurumları düzenli olarak yiyecek dağıtmış ve birinci başvuran, ailenin yeterli gıda malzemesine sahip olduğunu belirterek birkaç kez yiyecek almayı reddetmiştir. Hükümet'e göre birinci başvuran ayrıca açlık grevine gitmişti, dolayısıyla ortaya çıkan açlık ve kilo kaybı Macar yetkililere atfedilemez.

2. Müdahil olan üçüncü taraf

46. BMMYK, Macaristan'daki geçiş bölgesinde tutulan ve özel ihtiyaçları olan sığınmacıların tedavisi ile ilgili yürürlükte olan yerel yasal çerçeveyi ve uygulamayı ele almış ve sığınmacıların kabulüne ilişkin ilgili ilkelerin bir yorumunu sağlamıştır. BMMYK, bölgedeki sığınmacıların nitelikli pratisyen hekimler tarafından psikolojik ve psikiyatrik tedavi görmediğini belirtmektedir. Bu hizmet şimdi bölgede sağlanmış olmasına rağmen, ilgili zamanda, hiçbir doğum hemşiresi geçiş bölgesine gelmemiştir.

47. BMMYK, geçiş bölgesinde tutulan müteakip/mükerrer sığınma başvurusunda bulunanların yetkili yardım kuruluşlarından soğuk yiyecek şeklinde (meyve ve sebzeler olmadan) gıda yardımı almalarına izin verildiğini, ancak bu tür bir yardımın her zaman veya her durumda sağlanmadığını bildirmektedir.

3. Mahkeme'nin Değerlendirmesi

(a) Genel esaslar

48. Mahkemenin yerleşik içtihadına göre, kötü muamelenin 3. madde kapsamına girmesi için asgari bir ciddiyet seviyesine ulaşması gerekir. Bu seviyenin değerlendirilmesi görecelidir ve davanın tüm koşullarına, esas olarak muamelenin süresine, fiziksel veya zihinsel etkilerine ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyetine, yaşına ve sağlık durumuna bağlıdır.

Sığınmacıların tutulması ve yaşam koşulları ile ilgili olarak Mahkeme, *Khlaifia ve Diğerleri v. İtalya davasında* ilgili genel ilkeleri özetlemiştir ([BD], no. 16483/12, §§158-69, 15 Aralık 2016) ve bunları burada tekrarlamaya gerek yoktur.

49. Bununla birlikte, küçüklerin tutulmasının bu konuda belirli sorunları gündeme getirdiği unutulmamalıdır, çünkü çocuklar, kendilerine eşlik edilsin ya da edilmesin, son derece savunmasız kabul edilir ve özellikle yaşları ve bir başkasına bağlı olmaları ve de aynı zamanda sığınmacı statüleri ile ilgili özel ihtiyaçları bulunmaktadır (bakınız, *Popov v. Fransa*, no. 39472/07 ve 39474/07, § 91, 19 Ocak 2012). 1989 tarihli Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin (1577 UNTS 3) 22 § 1 maddesi, devletleri, mülteci statüsü talep eden çocukların, kendilerine anne veya babaları ya da başkaları tarafından eşlik edilsin ya da edilmesin, uygun koruma ve insani yardım almasını sağlamak için uygun önlemleri almaya teşvik etmektedir (a.g.e.). Aynı şekilde, göçmenlerin tutulmasını düzenleyen Avrupa Birliği yönergeleri, refakatli olsun ya da olmasın, küçüklerin yetkililerin özel dikkatini gerektiren savunmasız bir kategori oluşturduğu görüşünü benimsemektedir (yukarıdaki 27. paragrafa bakınız). Son yıllarda, Mahkeme birkaç davada, refakatli küçüklerin göçmen gözaltı merkezlerinde tutulduğu koşulların 3. maddeye uygun olup olmadığını incelemiştir (bakınız, *S.F. ve Diğerleri v. Bulgaristan*, no. 8138/16, §§ 80-83, 7 Aralık 2017 ve burada atıfta bulunulan davalar). Mahkeme özellikle şu üç etmenin bir araya gelmesi nedeniyle 3. maddenin ihlal edildiğine karar vermiştir: çocuğun yaşının küçük olması, tutma süresinin uzunluğu ve tesislerin çocukların barınması için uygun olmaması (bakınız, *A.B. ve Diğerleri v. Fransa*, no. 11593/12, § 109, 12 Temmuz 2016).

50. Son olarak, Mahkeme, 3. maddenin sığınmacılara belirli bir yaşam standardını sürdürmelerini sağlamak için mali yardım sağlama konusunda herhangi bir genel yükümlülük getirdiği şeklinde yorumlanamayacağını yinelemektedir (bakınız, *Müslim v. Türkiye*, no. 53566/99, § 85, 26 Nisan 2005 ve *M.S.S. v. Belçika ve Yunanistan* [BD], no. 30696/09, § 249, AİHM 2011). Yine de Mahkeme, tamamen Devlet desteğine bağlı olan bir başvuranın insanlık onuru ile bağdaşmayan ciddi bir yoksunluk veya bir yoksulluk hallerinde resmi makamların kayıtsızlığı ile karşı karşıya kaldığı bir muamelenin 3. madde kapsamındaki Devlet sorumluluğunu doğurabileceğini yinelemektedir. (bakınız, *MSS v. Belçika ve Yunanistan*, yukarıda anılan, §§ 253 ve *Budina v. Rusya* (k.k.), no. 45603/05, 18 Haziran 2009).

(b) İlkelerin mevcut davaya uygulanması

51. Mahkeme, – *Ilias ve Ahmed* ([BD], no. 47287/15, §§ 186-94, 21 Kasım 2019) davasında– başvuranların Röszke geçiş bölgesinde yetişkin sığınmacı olarak yaşadıkları yaşam koşullarını zaten analiz etmiştir. Bu davada Mahkeme, – özellikle, bölgedeki tatmin edici maddi koşullara,

başvuranların burada nispeten kısa kalış sürelerine (23 gün) ve diğer sığınmacılar, BMMYK temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ve bir avukatla temas kurma imkanına dikkat çekerek– başvuranların Röszke geçiş bölgesinde yirmi üç gün boyunca karşılaştıkları koşulların 3. madde eşiğine ulaşmadığı sonucuna varmıştır.

52. Mahkeme, barınma, hijyen ve gıda ve tıbbi bakıma erişim açısından geçiş bölgesindeki yaşam koşullarının, CPT tarafından 2017 Raporunda onaylandığı gibi, sığınmacıları sınırlı bir süre için tutmak için genel olarak kabul edilebilir olduğunu düşünmektedir (yukarıdaki 30. paragrafa bakınız). Ancak, Mahkeme, her ikisinin de temel ihtiyaçları Macar makamları tarafından karşılanan yetişkin sığınmacılar olan *Ilias ve Ahmed*'in (yukarıda adı geçen) durumundan farklı olarak, bu davadaki başvuranların durumunun, birinci başvuranın mükerrer sığınmacı statüsü, çocuk başvuranların yaşının küçük olması ve başvuran annenin hamileliği ve ciddi sağlık durumu ile nitelendirildiğini tespit etmiştir (karşılaştırınız, *Ilias ve Ahmed*, yukarıda anılan, § 192). Ayrıca, Mahkeme başvuranların 19 Nisan-15 Ağustos 2017 tarihleri arasında Röszke geçiş bölgesinde yaşadıkları yaşam koşullarına ilişkin şikayetlerinin iki yönlü olduğunu belirtmektedir. Başvuran çocuklar ve başvuran anne, tutma koşullarının hassasiyetleri açısından yetersiz olduğundan şikayetçi olmaktadır. İlk başvuran ise özellikle geçiş bölgesindeki yiyeceklerden mahrum bırakıldığından şikâyet etmektedir. Başvuranlar tarafından ileri sürülen iddialardaki farklılıklar göz önüne alındığında, Mahkeme şikayetlerini ayrı ayrı incelemeyi uygun görmektedir.

(i) Birinci başvuran

53. Birinci başvuran ile ilgili olarak, Mahkeme, *MSS v. Belçika ve Yunanistan davasındaki* başvuran gibi (yukarıda anılan), mevcut davadaki başvuranın maddi zamanda bir sığınmacı olduğunu belirtmektedir (karşılaştırınız, *Hunde*, yukarıda anılan, § 55). Mahkeme, başvuranın içinde bulunduğu durumun özellikle ciddi olduğunu gözlemlemektedir. Yaşayacak bir yeri olmasına ve tıbbi bakıma erişimde herhangi bir zorluk bildirmemesine rağmen, başvuran neredeyse dört ay boyunca en temel ihtiyaçlarından birini -yiyecek- karşılayamadan çok aşırı bir yoksulluk durumunda yaşadığını iddia etmektedir (karşılaştırınız, *MSS v. Belçika ve Yunanistan*, yukarıda anılan, § 254). Dava dosyası, birinci başvuranın Röszke geçiş bölgesinde ne sıklıkta ve hangi yiyeceklere erişebileceğini tam olarak açıklamamaktadır. Bununla birlikte, Macar makamlarının bölgede kaldığı süre boyunca başvurana ücretsiz yemek vermeyi reddettiği de tartışmasızdır (yukarıdaki 24. paragrafa bakınız).

54. Mahkeme, Kabul Koşulları Yönergesi uyarınca, yetkililerin ilke olarak sığınmacılara maddi kabul koşullarının sağlanmasını temin etmeleri gerektiğini gözlemlemektedir (yukarıdaki 27. paragrafa bakınız). İlgili zamanda Macar makamlarının başvuranın üçüncü sığınma başvurusunu

işleme koyduğu (yukarıdaki 6. paragrafa bakınız) ve onu mükerrer sığınmacı olarak değerlendirdiği (yukarıdaki 21 ve 24. paragraflara bakınız) dikkate alınmalıdır. Bu bağlamda Mahkeme, Macaristan'ın, tekrar sığınma talebinde bulunan birinci başvuranın maddi kabul koşullarını azaltmaya ve hatta geri almaya karar vermesine ilke olarak izin verildiğini not etmektedir (Kabul Koşulları Yönergesi'nin 20 (1)(c) maddesi, yukarıdaki 27. paragrafa bakınız). Bununla birlikte, Yönerge kapsamında Macar makamlarının üzerine düşen yükümlülükler açısından bu tür herhangi bir karar, geri alma veya azaltma için gerekçeler içermeli ve orantılılık ilkesini dikkate almalıdır (Madde 20(5)). Mahkeme, GSB'nin birinci başvuran ile ilgili olarak maddi kabul koşullarının, özellikle de gıda yardımının geri alınması veya azaltılmasına ilişkin böyle bir kararı hakkında bilgilendirilmemiştir.

55. Mahkeme, Hükümet'in (i) aile üyelerine kendisiyle paylaşabilecekleri yeterli miktarda uzun ömürlü yiyecek dağıtıldığına, (ii) bölgedeki sosyal hizmet uzmanlarının yardımıyla başvuranın yiyecek satın alabildiğine ve (iii) yardım kuruluşlarının gıda dahil olmak üzere başvuranın temel ihtiyaçlarını karşıladığına dair beyanlarını dikkate almaktadır (yukarıdaki 45. paragrafa bakınız). Birinci başvuran, diğer sığınmacıların artıklarını yemeye ve yemek için yalvarmaya zorlandığını, Hükümet tarafından belirtilen diğer gıda düzenlemelerini gerçekleştirilmenin zor olduğunu ileri sürerek Hükümet'in iddialarına itiraz etmektedir (yukarıdaki 42. paragrafa bakınız). BMMYK sunduğu üçüncü taraf beyanında, geçiş bölgesinde tutulan mükerrer sığınma başvurusu sahiplerinin belirli yardım kuruluşlarından soğuk gıda maddeleri şeklinde gıda yardımı almalarına izin verildiğini ama bu tür yardımların her zaman yapılmadığını doğrulamaktadır (yukarıdaki 47. paragrafa bakınız). Bu bağlamda, geçiş bölgesindeki sığınmacıların temel ihtiyaçlarının aslında sivil toplum kuruluşları tarafından karşılanabileceğini kaydederken, Mahkeme, Hükümet ile geçiş bölgesinde gıda yardımı sağladığı iddia edilen kuruluşlar arasında mevcut düzenlemelerin yasal kesinliğini sağlayacak herhangi bir yasal anlaşma veya güvencenin bulunmamasından endişe duymaktadır. Hükümet'in, birinci başvuranın gıdanın kalitesi, sıklığı ve kendisine fiilen nasıl sağlandığı hakkında herhangi bir bilgi olmaksızın yeterli gıda stoğuna sahip olduğuna dair genel açıklamalarını ve başvuranın aç kalmadığı yönündeki iddialarını destekleyen belge sunmamasını göz önünde bulundurarak Mahkeme, başvuranın geçiş bölgesinde gıda bulunabilirliğine ilişkin iddialarının yeterince doğrulanmış olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaatinde dir.

56. Ayrıca, Mahkeme, başvuranın geçiş bölgesini yalnızca Sırbistan yönünde terk edebileceği ve bu nedenle Macaristan'daki sığınma talebinin incelenmesini kaybedeceği gerçeğini göz ardı edemez (bakınız, *Ilias ve Ahmed*, yukarıda anılan, § 247). Mahkeme, Röszke transit bölgesindeyken, başvuranın en temel insani ihtiyaçları için Macar makamlarına tamamen bağımlı olduğunu ve onların kontrolü altında olduğunu yinelemektedir (a.g.e., § 186).

57. Yukarıdakileri dikkate alarak Mahkeme, Hükümet'in iddialarının (yukarıdaki 45. paragrafa bakınız), yerel makamların geçiş bölgesinde kaldığı dört ay boyunca, başvuranın durumunu gerektiği gibi değerlendirmeden ve bu konuda gerekçeli bir karar vermeden birinci başvurana yiyecek sağlamadığı gerçeğini değiştirmedeğini düşünmektedir. Kısacası, Macar yetkili makamları, başvuranın orada yaşadığı bağımlılık durumunu dikkate almadılar. Yukarıdaki hususlar, Mahkeme'nin, Macar makamlarının birinci başvuranın geçiş bölgesindeki temel geçimini sağlayamamasının bir sonucu olarak, birinci başvuranın kendisini birkaç ay boyunca Sözleşmenin 3. maddesi ile bağdaşmayan bir durumda bulduğu sonucuna varmasını sağlamak için yeterlidir.

Sonuç olarak, birinci başvuran açısından bu hüküm ihlal edilmiştir.

(ii) İkinci başvuran ve çocuk başvuranlar

58. Mahkeme, başlangıçta, Kabul Koşulları Yönergesi'nin IV. Bölümü uyarınca, yetkililerin ilke olarak, her iki kategoride de Yönerge tarafından hassas kabul edilen küçüklerin ve hamile kadınların özel durumunu dikkate almakla ve sığınma prosedürleri boyunca statüleriyle bağlantılı herhangi bir özel kabul ihtiyaçlarını değerlendirmek ve izlemekle yükümlü olduklarını gözlemlemektedir (yukarıdaki 27. paragrafa bakınız). Ayrıca, bireysel bir değerlendirmeden sonra özel ihtiyaçları olduğu tespit edilen küçükler ve hamile kadınlar, Sığınma Kanunu (Kanununun 2k maddesi, yukarıdaki 24. paragrafa bakınız) kapsamında ayrıcalıklı muamele için uygun bulunmuştur. Mahkeme, başvuranların iç hukuk kapsamındaki durumuna ilişkin kendi değerlendirmesini ulusal makamların değerlendirmesinin yerine koyamaz (bakınız, *Ilias ve Ahmed*, yukarıda anılan, § 150). Bununla birlikte, mevcut davada, Avrupa Birliği mevzuatı uyarınca hepsi özel ihtiyaca sahip olduğu düşünülen çocuk başvuranların veya ikinci başvuranın özel ihtiyaçlarına ilişkin bireyselleştirilmiş bir değerlendirmenin Macar makamları tarafından yapılmadığı görülmektedir.

59. Mahkeme ayrıca, sırasıyla yedi aylık, altı yaşında ve yedi yaşında olan çocuk başvuranlara, Röszke geçiş bölgesinde kaldıkları süre boyunca anne ve babası tarafından eşlik edildiğini gözlemlemektedir. Bununla birlikte, Mahkeme, bu gerçeğin, Macaristan Devletini, Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamındaki pozitif yükümlülüklerinin bir parçası olarak onları koruma ve yeterli önlemleri alma görevinden muaf tutmaya yeterli olmadığına karar vermiştir. (Bakınız, *Muskhadzhiyeva ve Diğerleri v. Belçika*, no. 41442/07, §§ 57-8, 19 Ocak 2010).

60. Başvuranların geçiş bölgesinde kalmalarının fiziksel koşulları ile ilgili olarak, Mahkeme, 19 Nisan 2017 tarihinde geçiş bölgesine geldikten sonra başvuranlara aile olarak birlikte barınma imkânı verildiğini gözlemlemektedir. Başvuranlar, başlangıçta sadece aileleri ağırlamak için belirlenen bölümde kalmış (yukarıdaki 11. paragrafa bakınız) ve daha sonra, yani 29 Haziran 2017 tarihinde tecrit bölümüne taşınmıştır (yukarıdaki, 13.

paragrafa bakınız). Mahkeme, fanların ve tentelerin yalnızca Ağustos 2017 tarihi itibarıyla temin edildiğini dikkate almaktadır (yukarıdaki 11. paragrafa bakınız). Başvuranların dış avluya ve klimalı bir ortak etkinlik odasına sınırsız erişimi olmasına rağmen (yukarıdaki 30. paragrafa bakınız), kendilerine yalnızca tecrit bölümünde klimalı bir yaşam konteyneri sağlanmıştır (yukarıdaki, 13. paragrafa bakınız). Mahkeme, başvuranların, aile bölümü barınma konteynerinde sıcağa maruz bırakıldıklarına ve uygun havalandırmanın bulunmadığına dair iddialarından endişe duymaktadır (yukarıdaki 11. paragrafa bakınız). Mahkeme, sıcağa maruz kalmanın hafife alınamayacağını, çünkü bu koşulların kişinin refahını ve aşırı durumlarda ise sağlığı etkileyebileceğini yinelemektedir (bakınız, *Aden Ahmed v. Malta*, no. 55352/12, § 94, 23 Temmuz 2013). Buna göre, bu geçiş bölgesindeki koşulların genel değerlendirmesinde göz ardı edilemeyecek bir etmendir.

61. Tesislerin çocuklar için uygunluğu ile ilgili olarak, Mahkeme, başvuranların barındığı her iki bölümdeki yaşam konteynerlerinde temel mobilya ve çocuk bakım araç gereçlerinin bulunduğunu gözlemlemektedir. Bununla birlikte, Hükümet, başvuranlar tarafından öne sürülen yatakların çocuklar tarafından kullanılmaya uygun olmadığı iddiasını çürütmek için herhangi bir kanıt sunmamıştır (bakınız, yukarıdaki 11. paragraf ve *SF ve Diğerleri v. Bulgaristan*, yukarıda anılan, § 88). Ayrıca çocuk başvuranlar, oyun oynamak için ayrılmış tesislere erişebiliyor ve aile bölümündeki çocuklar için özel olarak düzenlenen bazı etkinliklere katılabiliyorken, aile tecrit bölümüne yerleştirildiğinde bu durum değişmiştir: bir buçuk aylık bir süre boyunca hiçbir etkinlik düzenlenmedi ve çocuk başvuranların erişebileceği bir oyun alanı yoktu (bakınız, yukarıdaki 13. paragraf ve *Popov*, yukarıda anılan, §§ 95 ve 102). Mahkeme, bu bağlamda, tecrit bölümünde, çocuk başvuranlar da dahil olmak üzere hiçbir başvuranın, bölgedeki diğer sığınmacı aileler veya sivil toplum kuruluşları temsilcileriyle hiçbir temasının bulunmadığını belirtmektedir.

62. Tıbbi hizmetlerin sağlanması ile ilgili olarak, Mahkeme, çocuk başvuranların ve başvuran annenin geçiş bölgesinde kaldıkları süre boyunca çeşitli durumlarda tıbbi tedavi (uzman tedavisi dahil) gördüğünü belirtmektedir (yukarıdaki 18. paragrafa bakınız). Mahkeme, yerel hastaneye tıbbi sevk sistemi ve ulaşım düzenlemesi (yukarıdaki 19. paragrafa bakınız) gibi bölgede yürürlükte olan düzenlemelerin, Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında bir sorun teşkil edecek nitelikte olduğunu tespit etmemiştir. Başvuran annenin tıbbi muayeneleri sırasında bir tercüman desteğinden yararlanmaması ile ilgili olarak (yukarıdaki 19. paragrafa bakınız), Mahkeme, bir hastanın kendi dilini konuşan personel tarafından tedavi edilme imkanının, Sözleşmenin 3. maddesinde yer alan hakkın yerleşik bir bileşeni olmadığını belirtmektedir (bakınız, *Roman v. Belçika* [BD], no. 18052/11, § 151, 31 Ocak 2019). Ayrıca Mahkeme, 9 Ağustos 2017 tarihli hastane ziyaretinde doktorun isteği üzerine başvuran

anneye tercüme desteğinin sağlandığını belirtmektedir. Diğer hastane ziyaretlerinde, dil engeli nedeniyle başvuran anneden bir tıbbi öykü alınamamasına rağmen, Mahkeme, normalde mevcut olan tedaviye etkili erişimini sınırlayan bu dil engeline dair herhangi bir kanıt bulamamıştır. Bununla birlikte, endişe verici olan, en küçük çocuk başvurana ilişkin tıbbi belgelerin olmaması ve başvuruların, CPT raporu (yukarıdaki 30. paragrafa bakınız) tarafından da doğrulandığı üzere, bu yaşta tavsiye edilen aşılmasının yapılmadığına dair Hükümet tarafından da itiraz edilmeyen iddialarıdır. Mahkeme ayrıca, geçiş bölgesi dışında özellikle ikinci başvuranın jinekolojik muayeneleri sırasında (erkek) polis memurlarının önünde uygulanan tıbbi tedavinin başvuranlarda bir dereceye kadar rahatsızlığa yol açmış olması gerektiğini kabul etmektedir. Bu iddiaya Hükümet tarafından itiraz edilmemiştir (bakınız, yukarıdaki 19. paragraf; ayrıca *Aden Ahmed*, yukarıda anılan, § 95).

63. Mahkeme'yi daha fazla endişelendiren husus, olayların meydana geldiği tarihte geçiş bölgesinde travma geçirmiş sığınmacılar için profesyonel psikolojik yardımın bulunmamasıdır. Mahkeme, başvuruların, ikinci başvuranın (başvuran anne) Afganistan'daki travma nedeniyle uzun süredir zihinsel sağlık sorunları yaşadığı ve Sırbistan'da yardım aldığı, ancak geçiş bölgesinde herhangi bir psikolojik veya psikiyatrik tedavi almadığı yönündeki iddiasını dikkate almaktadır. Hükümet, özellikle durumu yetkililerin dikkatine sunulan başvuran annenin neden bir psikiyatr tarafından muayene edilmediğini açıklamamıştır. Mahkeme ayrıca, başvurular tarafından sunulan tıbbi belgeye dayanmak zorunda kalmadan (yukarıdaki 20. paragrafa bakınız), Röszke geçiş bölgesinin ailelere tahsis edilmiş bölümlerinde bile (yukarıdaki 30. paragrafa bakınız) bir hapisane ortamına benzeyen unsurların varlığının ve özellikle küçük bir çocuk için zor olan tutma sırasında doğabilecek kısıtlamaların, başvuruların çocuklarında kaygı ve psikolojik rahatsızlık yaratmış olması gerektiğini tespit etmiştir. Bu durum aynı zamanda çocukların gözünde ebeveyn imajının bozulmasına da neden olmuş olmalıdır (bakınız, *gerekli değişikliklerin yapılması şartıyla, A.B. ve Diğerleri v. Fransa*, §113 ve *Popov*, § 101, her ikisi de yukarıda anılmıştır). Örneğin, çocuk başvurular da dahil olmak üzere tüm başvurulara, tıbbi muayene randevuları amacıyla bile olsa bölümler arasında hareket ederken muhafızlar ve geçiş bölgesini terk etmek zorunda kaldıklarında ise silahlı polis memurları tarafından eşlik edilmiştir (yukarıdaki 19. paragrafa bakınız). Ayrıca, başvurular sürekli olarak güvenlik kontrollerine tabi tutulmuşlardır (yukarıdaki 14. paragrafa bakınız).

64. Son olarak, Mahkeme başvuruların kalış sürelerini not etmektedir; başvurular Röszke geçiş bölgesinde üç ay yirmi yedi gün tutulmuşlardır. CPT kendi raporunda geçiş bölgesinde çocuklu ailelerin durumunu gündeme getirerek, buradaki yaşam koşullarının onları uzun süre tutmak için yeterli olmadığını ve kalış sürelerinin mümkün olduğunca çok kısa

olması gerektiğini belirtmiştir (yukarıdaki 30. Paragrafa bakınız). Mahkeme, tutmanın kısa sürdüğü durumlarda yukarıda belirtilen koşulların, davanın koşullarına bağlı olarak, 3. maddeyi uygulamak için gereken ciddiyet eşiğine ulaşamayacağı, daha uzun bir süre söz konusu olduğunda ise bunların tekrarlanması ve birikmesinin, bunlara maruz kalanlar için zorunlu olarak zararlı sonuçları olacağını düşünmektedir (karşılaştırınız, *İlias ve Ahmed*, yukarıda anılan, § 193). Mahkeme, bu maddenin uygulanması için zaman geçişinin birincil önemini yinelemektedir (karşılaştırınız, *A.B. ve Diğerleri v. Fransa*, yukarıda anılan, § 114).

65. Sonuç olarak, çocuk başvuruların yaşının küçüklüğü, başvuran annenin hamileliği ve sağlık durumu ve başvuruların yukarıda belirtilen koşullarda geçiş bölgesinde kalış sürelerini dikkate alarak Mahkeme, şikâyet edilen durumun, çocuk başvuruları ve başvuran anneyi, Sözleşme'nin 3. maddesini uygulamak için gereken şiddet eşiğini aşan bir muameleye maruz bıraktığını tespit etmiştir (karşılaştırınız *İlias ve Ahmed*, yukarıda anılan, § 194).

Bu nedenle, çocuk başvurular ve başvuran anne ile ilgili olarak bu hüküm ihlal edilmiştir.

III. SÖZLEŞME'NİN 3. MADDESİ İLE BAĞLANTILI OLARAK 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

66. Başvurular, geçiş bölgesindeki yaşam koşullarından şikâyet etmek için ellerinde etkili bir çözüm yolunun bulunmadığını iddia etmektedir. Ayrıca, birinci başvuranın davasındaki kabul koşullarının reddinin, bu konuda herhangi bir karar verilmeksizin veya reddine itiraz edecek çözüm yolları olmaksızın otomatik olarak yapıldığını iddia etmektedirler. Başvurular, Sözleşme'nin 3. maddesi ile bağlantılı olarak 13. maddeye dayanmaktadır. Söz konusu madde aşağıdaki gibidir:

“Bu Sözleşme’de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, söz konusu ihlal resmi bir hizmetin ifası için davranan kişiler tarafından gerçekleştirilmiş olsa dahi, ulusal bir merci önünde etkili bir yola başvurma hakkına sahiptir.”

67. Hükümet, başvuruların Sözleşmenin 3. maddesi uyarınca ileri sürülebilir bir iddialarının olmadığını ve bu nedenle 13. madde kapsamındaki şikâyetlerinin konu bakımından (*ratione materiae*) kabul edilemez olarak ilan edilmesi gerektiğini ileri sürmektedir. Hükümet, alternatif olarak, başvuruların geçiş bölgesindeki maddi koşullarla ilgili olarak kendilerine sunulan çeşitli çözüm yollarına sahip olmaları nedeniyle bu şikâyetin açıkça temelsiz olduğunu savunmaktadır; başvurular özellikle, sığınma makamına şikâyette bulunabilir, başka bir giriş öncesi barınma tesisine transfer edilmeyi talep edebilir ve kişilik haklarının ihlali nedeniyle hukuk davası açabilirlerdi.

68. Mahkeme, başvuruların tutulma koşulları ile ilgili olarak 3. madde kapsamındaki şikâyetlerini kabul edilebilir ilan etmiş ve bu hükmün ihlal

edildiğini tespit etmiştir (yukarıdaki 57 ve 65. Paragraflara bakınız). Bu nedenle, söz konusu şikayetler, Sözleşme'nin 13. maddesinin amaçları doğrultusunda "ileri sürülebilir" şikayetlerdir (bakınız, *Khlaifia ve Diğerleri*, yukarıda anılan, §§ 268-69) ve bu nedenle Sözleşme'nin 13. maddesi kapsamındaki şikayetler kabul edilebilir ilan edilmelidir.

69. Sözleşmenin 3. maddesinin ihlal edildiğini tespit ettikten sonra (yukarıdaki paragraflar 57 ve 65. paragraflara bakınız) ve iddia edilen usul eksikliklerinin bu madde kapsamında yeterince incelendiği göz önüne alarak (yukarıdaki 54 ve 58. paragraflara bakınız) Mahkeme, aynı iddia edilen eksikliklerle ilgili olarak 13. madde kapsamındaki şikâyeti incelemeyi gerekli görmemektedir.

IV. SÖZLEŞME'NİN 5 § 1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

70. Başvuranlar, Sözleşme'nin 5 § 1 maddesi ihlal edilerek geçiş bölgesinde tutulduklarından şikayetçi olmaktadır. Söz konusu hükmün ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“1. Herkes özgürlük ve güvenlik hakkına sahiptir. Aşağıda belirtilen haller dışında ve yasanın öngördüğü usule uygun olmadan hiç kimse

özgürlüğünden yoksun bırakılamaz: ...

(f) Kişinin, usulüne aykırı surette ülke topraklarına girmekten alıkonması veya hakkında derdest bir geri gönderme ya da iade işleminin olması nedeniyle yasaya uygun olarak yakalanması veya tutulması;

A. Kabul edilebilirlik

1. Tarafların iddiaları

71. Hükümet, başvuranların kendi iradeleriyle geçiş bölgesine girdiklerini ve herhangi bir zamanda Sırbistan yönünde ayrılmakta özgür olduklarını vurgulamaktadır. Hükümet'e göre ülkeye giriş hakları hakkında karar verilene kadar başvuranların Macaristan yönündeki hareket özgürlüklerinin kısıtlanması, kabul prosedürünün doğasında var olan bir sınırlamadır. Başvuranların geçiş bölgesindeki geçici barınmaları, Sözleşme'nin 5. maddesi anlamında özgürlükten mahrum bırakılmaları anlamına gelmemiştir.

72. Başvuranlar, geçiş bölgesine yerleştirilmelerinin, hakkında herhangi bir gözaltı kararı verilmemiş *fili* bir özgürlükten mahrum bırakma anlamına geldiğini ileri sürmektedir. Başvuranlara göre, geçiş bölgesine kendi iradeleriyle girmiş olmaları, burada tutulmalarına rıza gösterdikleri anlamına gelmemektedir. Bölgeyi Sırbistan yönünde terk etmiş olsalardı, bu onların sığınma taleplerine karşı kullanılabilirdi ve ayrıca *geri gönderme* anlamına da gelebilirdi.

2. *Müdahil olan üçüncü taraf*

73. BMMYK, bir üçüncü taraf müdahil olarak, sığınmacıların tutulmalarına ilişkin uluslararası ve Avrupa mülteci ve insan hakları hukukunun ilgili ilkelerinin bir yorumunu sağlamıştır.

3. *Mahkeme'nin Değerlendirmesi*

74. Mahkeme, yabancıların kimliklerinin belirlenmesi ve göçmen kayıtlarının yapılması amacıyla geçiş bölgelerinde ve kabul merkezlerinde tutulması bağlamında dolaşım özgürlüğünün sınırlanması ile özgürlükten mahrum bırakma arasındaki ayrımı belirlerken göz önünde bulundurduğu şu etmenleri yinelemektedir: i) başvuranların bireysel durumları ve tercihleri; ii) ilgili ülkede yürürlükte bulunan yasal rejim ve bu rejimin amacı; iii) özellikle dava süresince başvuranların yararlandığı amaç ve usulî koruma ışığında ilgili süre; ve iv) başvuranın yaşadığı ve etkilendiği fiili kısıtlamaların niteliği ve derecesi (bakınız, *Ilias ve Ahmed*, yukarıda anılan, §§ 217-18 ve *Z.A. ve Diğerleri v. Rusya* [BD], no. 61411/15 ve diğer 3 başvuru, § 138, 21 Kasım 2019). Ayrıca, *Ilias ve Ahmed* (yukarıda anılan, § 249) davasında, Büyük Daire karşılaştırılabilir bir şikâyeti incelemiş ve başvuranların Röszke geçiş bölgesinde yirmi üç gün kalmasının *fiili* bir özgürlükten yoksun bırakma teşkil etmediğini ve dolayısıyla 5. maddenin uygulanamayacağını belirtmiştir. Mahkeme şimdi, yukarıda özetlenen etmenlerin başvuranların özel durumuna uygulanmasının mevcut davada farklı bir sonucu garanti edip etmediğini incelemelidir.

(a) **Başvuranların bireysel durumu ve tercihleri**

75. Başvuranların geçiş bölgesindeyken yalnızca sığınma başvurusunda bulunabilecekleri gerçeğine ilişkin yürürlükteki yasal rejimde yapılan değişikliklerle ilgili olarak (yukarıdaki 24. paragrafa bakınız), Mahkeme, başvuranların Macaristan'da sığınma talebinde bulunmak amacıyla Röszke geçiş bölgesine kendi inisiyatifleriyle girdiklerini düşünmektedir. Başvuranlar ve seyahatleri hakkında bilinen gerçekleri göz önünde bulundurarak Mahkeme, özellikle, bu kişilerin sınırı geçmeden önce Sırbistan'da, bu ülkedeki yaşamlarına veya sağlıklarına yönelik doğrudan ve acil bir tehdit nedeniyle değil, kendi özgür iradeleriyle birkaç ay beklediklerini kaydetmektedir. Ayrıca, her halükarda, Macar makamlarının, kabul edip etmemeye karar vermeden önce başvuranların iddiaları hakkında gerekli doğrulamaları yapma ve bu iddiaları inceleme yetkisine sahip olduğu da açıktır (bakınız, *Ilias ve Ahmed*, §§ 222-23 ve *Z.A. ve Diğerleri v. Rusya*, §§ 140-42, her ikisi de yukarıda anılmıştır).

(b) Yürürlükteki yasal rejim, bu rejimin amacı ve bu amaç ışığında ilgili süresi ve yararlanılan usuli koruma

76. Röske geçiş bölgesi için yürürlükte olan iç hukuk rejiminin amacı, yetkililer sığınmacıları Macaristan'a resmen kabul edip etmemeye karar verirken bir bekleme alanı oluşturmaktı (bakınız, *Ilias ve Ahmed*, yukarıda anılan, § 224). Başvuranlar, sığınma işlemlerinin sonucunu beledikleri için geçiş bölgesinde kalmışlardır (yukarıdaki 23. paragrafa bakınız).

77. Mahkeme, Devletlerin yabancıların kendi topraklarına girişini kontrol etme hakkının, zorunlu olarak, kabul izninin ilgili gerekliliklere uygunluk şartına bağlı olabileceğini ima ettiğini yinelemektedir. Bu nedenle, diğer önemli etmenlerin yokluğunda, ülkeye girmek için başvuruda bulunan ve giriş hakkının doğrulanması için kısa bir süre bekleyen bir kişinin durumu Devlete yüklenebilecek özgürlükten yoksun bırakma olarak tanımlanamaz, çünkü bu gibi durumlarda Devlet yetkilileri, gerekli doğrulamaları yaparak kişinin ülkeye girme isteğini ele almaktan başka bir adım atmamaktadır (bakınız, *Ilias ve Ahmed*, § 225 ve *Z.A. ve Diğerleri v. Rusya*, § 144, her ikisi de yukarıda anılmıştır).

78. Mahkeme ayrıca, ilke olarak, başvuranın geçiş bölgesinde kalma süresi bir sığınma talebinin incelenmesi için gereken süreyi önemli ölçüde aşmadığı ve istisnai bir durum olmadığı sürece, bu sürenin kendi başına Mahkeme'nin 5. maddenin uygulanabilirliğine ilişkin analizini belirleyici bir şekilde etkilememesi gerektiğini yinelemektedir. Bu, özellikle bireylerin sığınma taleplerinin işleme alınmasını beklerken, usul güvencelerinden ve aşırı bekleme sürelerine karşı güvencelerden yararlandıkları durumlarda geçerlidir. Geçiş bölgesinde kalış süresini sınırlayan ulusal yasal düzenlemelerin varlığı bu bağlamda büyük bir öneme sahiptir (bakınız, *Ilias ve Ahmed*, § 227 ve *Z.A. ve Diğerleri v. Rusya*, § 147, her ikisi de yukarıda anılmıştır).

79. Mahkeme, *Ilias ve Ahmed* davasındaki durumdan farklı olarak (yukarıda anılan § 226), bir sığınmacının geçiş bölgesinde azami kalış süresini dört hafta ile sınırlayan hükmün mevcut davada geçerli olmadığını (yukarıdaki 24. paragrafa bakınız) ve Hükümet'in başvuranların geçiş bölgesinde azami kalış süresini belirleyen başka bir iç hükme işaret edemediğini gözlemlemektedir. Mahkeme ayrıca, sığınma taleplerinin ele alınması için sığınma prosedüründe öngörülen zaman sınırlamalarına (GSB'nin sığınma başvurusu hakkında karar vermesi için tanınan altmış günlük süre) mevcut davada uyulmadığını belirtmektedir (yukarıdaki 25. paragrafa bakınız).

80. Ayrıca Mahkeme, başvuranların sığınma işlemlerinin sonucunu beklerken geçiş bölgesinde yaklaşık dört ay geçirdikleri için, başvuranların sığınma taleplerinin ele alınmasının hiç de hızlı olmadığını gözlemlemektedir (yukarıdaki 22 ve 23 paragraflara bakınız ve karşılaştırmamız, *Ilias ve Ahmed*, yukarıda anılan, § 228). Mahkeme, özellikle, birinci ve ikinci başvuranın evlilik cüzdanları ve başvuranların geçiş

bölgesine yerleştirilmesinden sadece iki ay sonra talep edilen DNA testi hakkında uzman görüşü alınmasına ilişkin olarak yaşanan iki aydan fazla gecikmeyi dikkate almaktadır (yukarıdaki 22. paragrafa bakınız). Bu arka plana karşı, GSB'nin başvuranlar arasındaki aile bağlarının varlığını doğrulamaya yönelik tedbirler alma yetkisi olmasına rağmen, Mahkeme başvuranların durumunun Macar makamlarının herhangi bir kayıtsızlığından veya özen göstermemesinden etkilenmediğini kabul edemez. Mahkeme, dava dosyasının, en son 8 Haziran 2017 tarihinde görüşülen başvuranların, geçiş bölgesinde kaldıkları süre boyunca, örneğin sığınma davalarının incelenmesini zorlaştırma gibi, yürürlükteki yasal düzenlemelere uymadıklarına veya iyi niyetle hareket etmediklerine dair hiçbir emare içermediğini eklemektedir (bakınız, *Z.A. ve Diğerleri v. Rusya*, yukarıda anılan, § 149).

(c) Başvuranlara uygulanan veya başvuranlar tarafından deneyimlenen fiili kısıtlamaların niteliği ve derecesi

81. Macaristan yönünde Röszke geçiş bölgesini terk etmelerine izin verilmezken, başvuranlar Sırbistan yönünde geçiş bölgesini her an terk edebilirlerdi (yukarıdaki 24. paragrafa bakınız). Bu bağlamda, Mahkeme, başvuranların Macaristan'daki sığınma taleplerinin incelenmesini kaybetme riskinin ve Sırbistan'daki sığınma prosedürlerine yetersiz erişime ilişkin korkularının (yukarıdaki 72. paragrafa bakınız) Sırbistan istikametinde geçiş bölgesinden ayrılma ihtimalini sadece teorik hale getirmediğini yinelemektedir. Bu nedenle, bu husus 5. madde açısından başvuranların geçiş bölgesinde gönülsüz kalmalarını zorunlu kılacak bir etkiye sahip değildir ve sonuç olarak, tek başına söz konusu hükmün uygulanabilirliğine neden olamaz (bakınız, *İlias ve Ahmed*, yukarıda anılan, § 248).

82. Başvurucuların geçiş bölgesinde yaşadıkları koşullara ilişkin olarak, Mahkeme, genel olarak, *Ilias ve Ahmed* (yukarıda anılan, § 232) davasında olduğu gibi başvuranların barındığı geçiş bölgesindeki bölümün büyüklüğü ve kontrol edilme şeklinin, belirli bir hafif rejim gözaltı tesisinin özelliğine benzer bir şekilde, başvuranların dolaşım özgürlüğünü ciddi olarak kısıtlayacak şekilde olduğunu gözlemlemektedir. Bu bağlamda, Mahkeme, başvuranların, doğası gereği daha da kısıtlayıcı olan koşullar altında, geçiş bölgesinin tecrit bölümünde bir buçuk ay geçirdiği gerçeğini göz ardı edemez (yukarıdaki 13. paragrafa bakınız). Mahkeme ayrıca, bu koşullarla ilgili olarak Sözleşmenin 3. maddesinin ihlal edildiğine dair tespitine atıfta bulunmaktadır (yukarıdaki 57 ve 65. paragraflara bakınız).

(d) 5. Maddenin uygulanabilirliğine ilişkin sonuç

83. Yukarıdaki hususları özellikle, başvuranların azami kalış sürelerini belirleyen herhangi bir ulusal yasal hükmün bulunmaması, söz konusu kalış süresinin aşırı olması ve başvuranların sığınma taleplerinin ülke içinde incelenmesindeki önemli gecikmelerin yanı sıra ilgili süre boyunca

başvuranların tutulduğu koşulları göz önünde bulundurarak, Mahkeme, mevcut davanın koşulları altında, başvuranların geçiş bölgesinde kalmalarının fiilen özgürlükten yoksun bırakma teşkil ettiğine karar vermiştir (karşılaştırınız *Ilias ve Ahmed*, yukarıda anılan, § 249). Bu nedenle bu davada Madde 5 § 1 uygulanmalıdır.

84. Mahkeme, başvurunun bu kısmının Sözleşme hükümleriyle konu bakımından (*ratione materiae*) uyumsuz olmadığı sonucuna varmıştır. Ayrıca, söz konusu şikâyet aynı hüküm çerçevesinde açıkça dayanaktan yoksun veya başka bir gerekçeyle de kabul edilemez değildir, bu nedenle kabul edilebilir ilan edilmelidir.

B. Esas

1. Tarafların iddiaları

85. Başvuranlar, şikâyet konusu tedbirin iç hukukta herhangi bir dayanağının bulunmadığını ve davalarında özgürlükten mahrum bırakma konusunda herhangi bir karar verilmediğini iddia etmektedir. Ayrıca, başvuranlar Avrupa Birliği'nin bir Üye Devleti olan Macaristan'ın Kabul Koşulları Yönergesi'nin 8. maddesi (yukarıdaki 27. paragrafa bakınız) uyarınca hareket etme yükümlülüğü altında olduğunu ve buna göre Üye Devletlerin bir kişiyi yalnızca sığınmacı olduğu için tutmaması gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Başvuranlar, geçiş bölgesinde tutulmalarının bireysel değerlendirmeye tabi tutulması ve gerekli ve orantılı olması gerektiğini vurgulamaktadır. Başvuranlara göre, GSB'nin geçiş bölgesine yerleştirilmelerine ilişkin kararı, çocukların yüksek yararları hakkında herhangi bir değerlendirmeden yoksundur ve geçiş bölgesinde tutulmalarına karşı zorlayıcı olmayan seçeneklerin uygulanıp uygulanamayacağını doğrulamamıştır.

86. Hükümet, Sözleşme'nin 5. maddesinin davaya uygulanabilir olsa bile, özgürlükten yoksun bırakmanın Macar hukukunda yasal dayanağı olduğunu ve 5 § 1 (f) maddesinin ilk bölümü uyarınca gerekçelendirildiğini ileri sürmektedir. Bu bağlamda, Hükümet, sığınmacıların Macaristan topraklarına girme ve burada kalma hakkına sahip olmadığını ve bunların sığınma başvuruları sonuçlanıncaya kadar bir geçiş bölgesinde barındırılmalarını öngören Sığınma Kanunu'nun (yukarıdaki 24. maddeye bakınız) 80/J maddesine dayanmaktadır. Bu nedenle, devam eden sığınma işlemleri, herhangi bir yargısal denetim veya yargısal inceleme gerektirmeden, geçiş bölgesinde tutulmanın yasallığının tek şartıydı.

2. Mahkeme'nin Değerlendirmesi

87. Mahkeme, *Z.A. ve Diğerleri v. Rusya davasında* özetlendiği gibi Sözleşmenin 5 § 1 (f) maddesinde yer alan genel ilkelere atıfta bulunmaktadır (yukarıda anılan, §§ 159-63). Mahkeme, herhangi bir

özgürlükten yoksun bırakmanın, “hukuk kalitesi” kriterlerini karşılayan “yasayla öngörölmüş usule uygun” olması ve keyfilikten arınmış olması gerektiğini yinelemektedir. Özgürlükten yoksun bırakma söz konusu olduğunda, genel hukuki kesinlik ilkesinin karşılanması ve bu nedenle iç hukukta özgürlükten yoksun bırakma koşullarının açıkça tanımlanması ve yasanın uygulanmasında öngörülebilir olması esastır (*bakınız, Khlaifia ve Diğerleri*, yukarıda anılan, § 92, daha fazla referansla). Ayrıca, bir kişinin bir yerde tutulması bireysel özgürlüğe büyük bir müdahale teşkil eder ve her zaman titiz bir incelemeye tabi tutulmalıdır (*bakınız, Z.A. ve Diğerleri v. Rusya*, yukarıda anılan, § 161).

88. Mahkeme, üye devletlerin sığınmacıların sınırlarına kitlesel geliş dönemlerinde karşılaşılabilecekleri zorlukların tamamen farkındadır. Keyfilik yasağına bağlı kalarak, genellikle örneğin şu şartları sağlayan bir ulusal hukuki rejimin 5. maddedeki kanunilik şartını yerine getirdiği kabul edilebilir: bir geçiş bölgesinde özgürlükten yoksun bırakma kararı almaya yetkili makamın ismi, emrin şekli, olası gerekçeleri ve sınırları, tutmanın azami süresi ve Madde 5 § 4'e göre gerekli olduğu üzere, kullanılabilir başvuru yolu (a.g.e., § 162).

89. Mevcut davaya dönersek, Mahkeme, başvuranların geçiş bölgesinde tutulmasının 19 Nisan-15 Ağustos 2017 tarihleri arasında, yani üç ay yirmi yedi gün sürdüğünü belirtmektedir. Hükümet'e göre, Sığınma Kanunu'nun 80/J maddesi söz konusu önlem için yasal dayanak sağlamaktadır (yukarıdaki 24. paragrafa bakınız). Bu hüküm, sığınma başvurularının, belirli istisnalar dışında, yalnızca geçiş bölgesinde yapılabileceğini ve sığınma başvurusunda bulunanların sığınma başvuruları hakkında nihai bir karar alınana kadar orada beklemek zorunda olduklarını belirtmektedir. Mahkeme, kendi adına, söz konusu hükümde, geçiş bölgesinde tutma olasılığına ilişkin herhangi bir atıf veya sığınmacıların bölgede tutulacakları azami süreye ilişkin herhangi bir gösterge tespit edememektedir. Sonuç olarak, Mahkeme, mevcut davada başvuranların tutulması için kesin olarak tanımlanmış bir yasal dayanağın bulunmadığı sonucuna varmıştır (*bakınız, gerekli değişikliklerin yapılması şartıyla, Z.A. ve Diğerleri v. Rusya*, yukarıda anılan, § 164).

90. Mahkeme ayrıca, başvuranların geçiş bölgesinde tutulmasının *fiilen*, yani pratik bir düzenleme konusu olarak gerçekleştiğini belirtmektedir. Macar makamları, başvuran aile için geçiş bölgesinde tutulmaktan daha az zorlayıcı olabilecek seçenek önlemlerin bireysel olarak değerlendirilmesi ve ele alınması da dahil olmak üzere, tutmanın nedenlerini içeren yasal olarak ilgili herhangi bir resmi karar sunmamıştır (*bakınız, gerekli değişikliklerin yapılması şartıyla, A.B. ve Diğerleri v. Fransa*, yukarıda anılan, §§ 123-24; ayrıca yukarıdaki 27. Paragrafta yer alan Kabul Koşulları Yönergesi'nin 8. maddesine bakınız).

91. Başvuranların geçiş bölgesinde tutulmasının altında yatan nedenler, Hükümet tarafından Sözleşmenin 5 § 1 (f) maddesi bağlamında atıfta

bulunulan nedenler olabilir. Bununla birlikte, gerçek şu ki, başvuranlar, yetkililerin herhangi bir resmi kararı olmaksızın ve yalnızca kanunun genel bir hükmünün aşırı geniş bir yorumu nedeniyle özgürlüklerinden mahrum bırakılmışlardır – bu, Mahkeme'nin görüşüne göre, içtihatlarında belirtilen gerekliliklerin gerisinde kalan bir prosedürdür.

92. Mahkeme, başvuranların geçiş bölgesinde tutulmasının, Sözleşme'nin 5 § 1 maddesinin amaçları doğrultusunda "yasal" olarak kabul edilemeyeceği sonucuna varmıştır. Dolayısıyla, söz konusu hüküm ihlal edilmiştir.

V. SÖZLEŞME'NİN 5 § 4 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

93. Başvuranlar ayrıca, geçiş bölgesinde özgürlüklerinden mahrum bırakılmalarının, Sözleşmenin 5 § 4 maddesini ihlal ederek, uygun yargı denetimi ile giderilemediğinden şikâyetçi olmaktadır. Söz konusu hüküm aşağıdaki gibidir:

"4. Yakalama veya tutulma yoluyla özgürlüğünden yoksun kılınan herkes, tutulma işleminin yasaya uygunluğu hakkında kısa bir süre içinde karar verilmesi ve, eğer tutulma yasaya aykırı ise, serbest bırakılması için bir mahkemeye başvurma hakkına sahiptir.

A. Kabul edilebilirlik

94. Mahkeme, bu şikâyetin Sözleşmenin 35 § 3 (a) maddesi anlamında açıkça temelsiz veya başka herhangi bir gerekçeyle kabul edilemez olmadığına dikkat çekmektedir. Dolayısıyla, şikâyetin kabul edilebilir olduğuna karar verilmelidir.

B. Esas

95. Başvuranlar, geçiş bölgesinde tutulmalarına ilişkin kendilerine resmi bir karar tebliğ edilmediği için, tedbirin hukuka uygunluğuna karşı hiçbir şekilde itiraz edemediklerini ve yargı organı önünde serbest bırakılmalarını talep edemediklerini belirtmektedirler.

96. Hükümet, sığınma makamının hukuka aykırı olarak kayıtsız kalmasına ve sığınmacıların İdari Usul Kanunu'nun 20. maddesi uyarınca geçiş bölgesinde "giriş öncesi tutulması"nın keyfiliğine karşı etkili bir yargı yolu bulunduğunu ileri sürmektedir (bakınız, *Lokpo ve Touré v. Macaristan*, no. 10816/10, § 13, 20 Eylül 2011).

97. Mahkeme, başvuranların geçiş bölgesinde tutulmasının, özellikle özgürlükten yoksun bırakma konusunu ele alan herhangi bir kararla desteklenmeyen *fili* bir önlemden oluştuğu yönündeki yukarıdaki bulgusunu yinelemektedir (yukarıdaki 90. paragrafa bakınız). Ayrıca, Hükümet tarafından önerilen idari çözüm, kişisel özgürlük sorunundan ziyade başvuranların sığınma başvurularıyla ilgilidir. Bu koşullar altında

Mahkeme, başvuruların geçiş bölgesinde tutulmalarının -bu konuda resmi bir karar bulunmamaktadır- yargısal denetimden geçmesini isteme imkanına sahip olduklarını tespit edememiştir.

98. Bu nedenle Mahkeme, başvuruların, geçiş bölgesinde tutulmalarının hukuka uygunluğu hakkında bir mahkeme tarafından hızlı bir şekilde karar verilebilecek herhangi bir çözüm yoluna sahip olmadıkları sonucuna varmalıdır.

99. Bu nedenle, Sözleşmenin 5 § 4 maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

VI. SÖZLEŞME’NİN 34 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

100. Başvuranlar, Sözleşmenin 34. maddesi uyarınca, yetkililerin 19 Mayıs 2017 tarihinde Mahkeme tarafından belirtilen ihtiyati tedbir kararına uymadığını iddia etmektedir. İlgili hüküm aşağıdaki gibidir:

“Bu Sözleşme veya protokollerinde tanınan haklarının Yüksek Sözleşmeci Taraflar’dan biri tarafından ihlal edilmesinden dolayı mağdur olduğunu öne süren her gerçek kişi, hükümet dışı kuruluş veya kişi grupları Mahkeme’ye başvurabilir. Yüksek Sözleşmeci Taraflar bu hakkın etkin bir şekilde kullanılmasını hiçbir surette engel

olmamayı taahhüt ederler.”

101. Mahkeme, başlangıçta, Sözleşmenin 34. maddesinde belirtilen yükümlülükler ve bunların (İç Tüzüğü) 39. maddesi ile öngörülen ihtiyati tedbirler ile olan ilişkisine dair içtihatlarında belirtilen ilkelere atıfta bulunmaktadır (örnek olarak bakınız, *Paladi v. Moldova* [BD], no. 39806/05, §§ 84-92, 10 Mart 2009). Bu ilkelere göre, bir davalı Devletin bir ihtiyati tedbir kararına uyup uymadığını doğrulamak için başlangıç noktası, ihtiyati tedbirin kendisinin formüle edilmesidir (a.g.e, § 91).

102. Mevcut davanın koşullarına dönersek, Mahkeme 19 Mayıs 2017 tarihinde, Macar Hükümeti’ne aşağıdaki hususu belirterek, Mahkeme İç Tüzüğü’nün 39. maddesi uyarınca ilk tedbirin uygulanmasına karar vermiştir:

“... başvuruların, mümkün olan en kısa sürede, üç küçük çocuğun ve hamile bir kadının varlığı dikkate alınarak, Sözleşme’nin 3. maddesinin gerekliliklerine uygun bir ortama yerleştirilmesi (özellikle bakımız, *Popov v. Fransa*, no. 39472/07 ve 39474/07, 19 Ocak 2012) ve Mahkeme’nin başvuruların durumundaki gelişmelerden haberdar edilmesi.”

103. 30 Mayıs 2017 tarihli bir yazıyla başvurular, ihtiyati tedbire rağmen hala geçiş bölgesinde tutulduklarını Mahkeme’ye bildirmişlerdir. Başvuranlar, yasal temsilcileri tarafından GSB’ye gönderilen ve serbest bırakılmalarını talep eden cevaplandırılmamış bir yazıya Mahkeme’nin dikkatini çekmektedir. 7 Haziran 2017 tarihli yazısında Hükümet, Sözleşmenin 34. maddesi kapsamındaki ihtiyati tedbir kararına uyma yükümlülüklerine itiraz etmemiştir. Bunun yerine, Hükümet, Mahkeme’nin

belirttiği ihtiyati tedbir kararının başvuranların başka bir kabul merkezine nakledilmesini gerektirmediğini ve geçiş bölgesi içinde bu tedbir kararına uyulabileceğini iddia etmiştir. Hükümet, başvuranlar ve başvuranların özel ihtiyaçları için yeterli barınma ve bakım sağladıkları geçiş bölgesindeki koşulların 3. maddenin gerekliliklerini karşıladığını ileri sürmüştür. 34. madde kapsamındaki şikayetlerini ileri sürdükleri başvuru formunda başvuranlar, Mahkeme'nin 19 Mayıs 2017 tarihli, İç Tüzüğü'nün 39. maddesi kapsamındaki ihtiyati tedbir kararından sonra, geçiş bölgesindeki yerleştirilme koşullarının iyileşmediğini, hatta bazı yönlerden daha da kötüleştiğini ileri sürmüşlerdir.

104. Mahkeme, 7 Temmuz 2017 tarihinde Mahkeme'nin ilk ihtiyati tedbir kararını yineleyerek ve ek olarak Macar Hükümeti'nin "birinci başvuran için de düzenli yemek ve ikinci başvurana tıbbi muayeneleri sırasında bir tercüman desteğinin sağlanması gerektiğini" belirterek davada ikinci bir ihtiyati tedbirin uygulanmasına karar verdiğini belirtmek istemektedir.

105. Başvuranların, yalnızca bir açık kabul merkezine yerleştirmenin Sözleşme'nin 3. maddesinin gerekliliklerine uygun olacağını belirttiği anlaşılabilirliğinden (yukarıdaki 103. paragrafa bakınız), Mahkeme, 19 Mayıs 2017 tarihli ihtiyati tedbir kararının, başvuranların barınması için belirli bir tesise atıfta bulunmadığını veya Hükümet'in başvuranları geçiş bölgesinin dışındaki bir kabul merkezine yerleştirmesini talep etmediğini gözlemlemektedir (yukarıdaki 101. paragrafa bakınız). Mahkeme, başvuranların, geçiş bölgesindeki koşulların 19 Mayıs 2017 tarihli ihtiyati tedbir kararının ardından kötüleştiği yönündeki iddialarının (yukarıdaki 103. paragrafa bakınız) büyük ölçüde asılsız kaldığını belirtmektedir.

106. Mahkeme ayrıca, başvuranların Sözleşmenin 34. maddesi kapsamındaki şikayetlerinin, aslında, davalı Devletin Sözleşmenin 3. maddesi kapsamındaki yükümlülükleriyle ilgili olduğunu belirtmektedir. Hükümet'in söz konusu ihtiyati tedbire fiilen uyup uymadığı sorusu, bu nedenle, Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında başvuranlar tarafından ileri sürülen şikayetlerin incelenmesiyle yakından ilgilidir.

107. Mevcut davada uygulanan ihtiyati tedbirlerin niteliği, tarafların iddiaları ve başvuranların Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamındaki şikayetlerine ilişkin Mahkeme'nin bulguları dikkate alındığında (yukarıdaki 57 ve 65. paragraflara bakınız) – Mahkeme, başvuranların geçiş bölgesindeki durumlarına ilişkin ortaya atılan temel hukuki sorunu incelediğini ve Sözleşme'nin 34. maddesi kapsamındaki şikâyet hakkında ayrı bir karar vermeye gerek olmadığını düşünmektedir (bakınız, gerekli değişikliklerin yapılması şartıyla, *Kamil Uzun v. Türkiye*, no. 37410/97, § 64, 10 Mayıs 2007).

VII. SÖZLEŞMENİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

108. Sözleşme'nin 41. maddesi aşağıdaki gibidir:

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Zarar

109. Başvuranlar, manevi tazminat kapsamında 15.000 avro (EUR) talep etmektedir.

110. Hükümet bu talebin aşırı fazla olduğunu savunmaktadır.

111. Mevcut davanın koşullarını ve bulunan ihlallerin niteliğini göz önünde bulundurarak, Mahkeme, manevi tazminat olarak yetişkin başvuranların her birine (birinci ve ikinci başvuranlar) 4.500 avro ve çocuk başvuranların her birine 6.500 avro tutarında tazminat ödenmesini makul görmektedir.

B. Masraf ve giderler

112. Mahkeme önündeki yargılamayla ilgili olarak, başvuranlar, saatlik ücreti 150 avro üzerinden 121 saatlik yasal çalışmanın karşılığı ve bundan başka 80 avro kırtasiye masrafı olmak üzere 18.070 avro talep etmektedir. Avukat, Mahkeme önündeki davayı kazanmaları halinde başvuranların kendisine ödeme yapacağı konusunda başvuranlarla anlaşıklarını belirtmiştir.

113. Hükümet, başvuranlar tarafından yapılan alakasız beyanların sayısı ve bunların diğer davalardaki beyanlara benzerliği göz önüne alındığında, talep edilen masrafların zorunlu olarak yapılmadığını ve miktar olarak makul olmadığını ileri sürmektedir.

114. Mahkeme'nin içtihatlarına göre, bir başvuran, ancak bunların fiilen ve zorunlu olarak yapıldığının ve miktar olarak makul olduğunun gösterilmesi halinde, masraf ve giderlerin geri ödenmesine hak kazanır. Mevcut davada, elindeki belgeleri göz önünde bulunduran Mahkeme, kendi önündeki yargılamalar kapsamında, kendilerine yüklenebilecek her türlü vergi hariç olmak üzere, başvuranlara 5.000 avro tazminat ödenmesinin makul olduğunu düşünmektedir.

C. Gecikme faizi

115. Mahkeme, gecikme faizi olarak, bu tutarlara, Avrupa Merkez Bankasının marjinal kredi faizlerine uyguladığı faiz oranına üç puan eklenerek elde edilecek oranın uygulanmasının uygun olduğuna karar vermiştir.

BU NEDENLERLE MAHKEME,

1. oy birliğiyle başvurunun kabul edilebilir olduğuna;
2. oy birliğiyle birinci başvuran bakımından Sözleşmenin 3. maddesinin ihlal edildiğine;
3. oy birliğiyle diğer tüm başvuranlar (başvuran anne ile üç çocuk başvuran) bakımından Sözleşmenin 3. maddesinin ihlal edildiğine;
4. oy birliğiyle başvuranların Sözleşme'nin 13. maddesi kapsamındaki geri kalan şikâyetlerinin kabul edilebilirliğini ve esasını incelemeye gerek olmadığına;
5. Bire karşı altı oyla, Sözleşmenin 5 §§ 1 ve 4. maddesinin ihlal edildiğine;
6. oy birliğiyle başvuranların Sözleşme'nin 34. maddesi kapsamındaki geri kalan şikâyetlerinin kabul edilebilirliğini ve esasını incelemeye gerek olmadığına;
7. *Oybirliğiyle,*
  - (a) davalı Devlet tarafından, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesi uyarınca, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, ödeme tarihindeki geçerli döviz kuru üzerinden davalı Devlet'in para birimine çevrilmek üzere başvurana aşağıda belirtilen miktarların ödenmesine:
    - (i) manevi tazminat olarak, başvuranlar tarafından ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, birinci ve ikinci başvuranların her biri için 4.500 avro (dört bin beş yüz Avro) ve çocuk başvuranların her biri için 6.500 Avro (altı bin beş yüz avro);
    - (ii) masraf ve giderler için, başvuranlar tarafından ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, başvuranlar için ortaklaşa 5.000 avro (beş bin avro);
  - (b) Yukarıda bahsi geçen üç aylık sürenin bittiği tarihten itibaren ödeme gününe kadar geçen sürede, yukarıda bahsedilen miktara, Avrupa Merkez Bankasının söz konusu dönem için geçerli olan marjinal faiz oranına üç puan eklenmek suretiyle elde edilecek oran üzerinden basit faiz uygulanmasına;
8. başvuranların adil tazmine ilişkin diğer taleplerinin reddedilmesine karar vermiştir.

R.R. VE DİĞERLERİ v. MACARİSTAN KARARI

İşbu karar İngilizce dilinde tanzim edilmiş olup, Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca 2 Mart 2021 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Ilse Freiwirth
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Yonko Grozev
Başkan

Bu kararın ekinde, Sözleşme'nin 45 § 2 maddesi ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 74 § 2 maddesi uyarınca, Yargıç Mourou-Vikström'ün sunmuş olduğu muhalif görüş yer almaktadır.

YGR
IF

YARGIÇ MOUROU - VIKSTRÖM'ÜN MUHALİF GÖRÜŞÜ

Çoğunluğun, bu davada Sözleşmenin 5 §§ 1 ve 4. maddelerinin ihlal edildiği görüşüne katılmam.

Başvuranların geçiş bölgesine serbestçe girmiş olmaları ve her an buradan ayrılacak olmaları, 5. madde açısından Röszke bölgesinde kalmalarının istem dışı olduğu sonucuna varılamayacağı anlamına gelmektedir. Bu nedenle, başvuruların Madde 5 §§ 1 ve 4 kapsamındaki şikayetlerinin madde hükmünün konusu bakımından (*ratione materiae*) uyumsuz olduğu dikkate alınmalıdır.